

V znamenju obletnic ZKJ in SKOJ

Letošnji praznik občine Ravne na Koroškem se vključuje v praznovanje pomembnih obletnic — 60-letnice ustanovitve ZKJ in SKOJ. Posebne vrste pomenljivost je morda v preprostem dejstvu, da je ta dolina, ki takrat niti ni bila enotna občina niti se ni imenovala Ravne, bila od začetka do danes nenehno aktivno navzoča v vsem, kar se je zgodilo pomembnega v Jugoslaviji.

Že na vukovarskem kongresu je bil koroški delegat zraven,

važni tajni kanali so vodili tod čez mejo, Prežih je kalil bodoče revolucionarje in dva kongresa SKOJ sta bila v Kefrovem mlinu.

Noben teror ni mogel uničiti revolucionarnega duha koroških proletarcev. Naj so bili po zaporih ali v ilegali, seme je klilo naprej in uporni so pričakali okupacijo ter se vključili v NOB.

Ni treba zelo podrobno preučevati zgodovine NOB in teh krajev, da človek ostrmi. Ta mala dežela je bila neizčrpen rezervoar bor-

cev. Tu so se pridružili osvobodilnemu gibanju, se vojaško in politično izšolali, potem pa so odhajali v druge slovenske partizanske enote. Zmeraj pa so za njimi prišli drugi, da boj ni ponehal.

In na koncu, ko je bila država svobodna, kapitulacija Nemčije podpisana, je ta deželica morala biti še zadnji veliki boj na zdaj zgodovinski Poljani.

Resnično — Mežiška dolina je bila od začetka delavskega gibanja do končne osvoboditve zmeraj aktivno navzoča in lahko smo ponosni na to.

Občinski praznik ni pravi trenutek za bilanco doseženega in nedoseženega. Prej je tisti široki razgled, ki se rad spočije ob uspehih. Je podelitev zasluženih

nagrad in priznanj. Je sprostitelj ob kulturnih in športnih prireditvah. Je končno prijetna zavest, da smo pred kratkim enkrat več javno na referendumu izpričali skupno hotenje po lepšem jutri.

Prežih, Ditinger, Luter in Kokal pred šestdesetimi leti so imeli isto geslo: »Lepši jutri!« Partizani so se bojevali z orožjem v roki. Udarniške nedelje potem niso bile pretežke.

Desetletja že imamo uresničen ta stari partijski in partizanski cilj, ampak vedno stremimo naprej. Načini boja in dela se spreminjajo, v nas pa je zmeraj isto gonilo. Vsak postanek in oddih bi lahko pomenila tudi že zastoje. Zato si voščimo za naš praznik:

»Lep danes za lepši jutri!«

Referendum je uspel

»Še nikoli nisem pomislil ali podvomil v katerokoli sredino, da bi nas ta kdajkoli razočarala v solidarnostnih hotenjih. Trdno sem bil prepričan tudi tokrat v uspeh referenduma, saj so naši delovni ljudje in občani v dokaj dolgi javni razpravi o programih za novi samoprispevek lahko že prej izrazili svoje želje, predvsem pa, kaj je najbolj potrebno v njihovi KS urediti. Vse, kar smo si predtem lahko samo želeli, bomo sedaj po uspelem referendumu tudi uresničili. Naši občani so 22. aprila na referendumu ponovno potrdili čut za solidarnost, potrdili so tudi programe novega samoprispevka, za katere so se v javni razpravi opredelili.

Sedaj ko smo se v ravenski občini ponovno odločili za solidarni napredek naših krajev, je naloga vseh krajevnih skupnosti in skupščine občine, da se bodo vsa sredstva, zbrana s pomočjo samoprispevka, resnično trošila za realizacijo programov, za katere smo se opredelili. Pri tem pa se morajo vse naše KS enotno razvijati. Prav to bo naša naloga, da bomo aktivistom SZDL nudili vso podporo, da bodo želje naših delovnih ljudi in občanov tudi uresničene.« Tako je posebej za Informativni fužinar ob zaključku referenduma povedal predsednik skupščine občine Rudi Vrčkovnik.

IZID REFERENDUMA PO KS

Volilnih upravičencev v občini Ravne je 17.507 Volilo jih je

16.173 ali 92,38 odstotka. »Za« jih je glasovalo 11.559 ali 66,03 odstotka, proti pa 4484 ali 25,61 odstotka.

Po krajevnih skupnostih so rezultati naslednji:

KS Črna na Koroškem

Volilnih upravičencev 2962, glasovalo 2786 ali 94,05 odstotka, od tega »za« 2249 ali 75,97 odstotka.

KS Mežica

Volilnih upravičencev 2901, glasovalo 2681 ali 92,42 odstotka, od tega »za« 1754 ali 60,46 odstotka.

KS Prevalje

Volilnih upravičencev 5081, glasovalo 4677 ali 92,05 odstotka, od tega »za« 3243 ali 63,65 odstotka.

KS Ravne na Koroškem

Volilnih upravičencev 6564, glasovalo 6029 ali 89,93 odstotka, od tega »za« 4322 ali 65,84 odstotka.

KS Leše

Volilnih upravičencev 432, glasovalo 405 ali 93,75 odstotka, od tega »za« 258 ali 59,72 odstotka.

KS Šentanel

Volilnih upravičencev 219, glasovalo 196 ali 89,50 odstotka, od tega »za« 164 ali 74,89 odstotka.

KS Kotlje

Volilnih upravičencev 793, glasovalo 742 ali 93,57 odstotka, od tega »za« 440 ali 55,49 odstotka.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Praznične Kotlje

(Nadaljevanje s 1. strani)

V krajevnih skupnostih Kotlje, Leše in Sentanel so se delovni ljudje in občani na referendumu tudi odločili za lastno krajevno skupnost.

O uspešnem izidu referenduma je za Informativni fužinar dal izjavo tudi **Marko Matkovič**, predsednik OK SZDL Ravne na Koroškem:

»Izid referenduma je ponoven dokaz, da se naši delovni ljudje in občani v popolnosti zavedajo, da je usoda njihovega boljšega jutri resnično v njihovih rokah. Dokazuje tudi prizadevanje vseh

druženopolitičnih organizacij. Predvsem gre zahvala aktivistom SZDL, ki so vodili akcijo ob široki javni razpravi. Posebna zahvala vsem našim občanom, ki so se izrekli »za« samoprisevek, za hitrejši in zagotovljeni razvoj vseh krajevnih skupnosti. Posebno pozornost bo veljalo sedaj posvetiti racionalnemu izkoriščanju sredstev, ki jih bomo zbrali s samoprisevkom ter da bodo ta resnično vložena v realizacijo programov družbenega pomena in KS. Tudi pri tem bomo ponovno potrebovali pozornost in sodelovanje vseh občanov.«

F. Rotar

Proizvodnja slovenskih železarn v marcu in prvem četrtletju 1979

Vsa poročila zadnjih dveh let sem obrnil, vendar boljšega podatka o mesečni realizaciji proizvodnje predelovalcev žice, kot je dosežek v marcu, nisem našel. Skupno so izdelali 16 odstotkov več, kot je poprečni mesečni načrt, najnižja prekoračitev je v Verigi, pa še pri njih 9%. Pravzaprav so že februarški rezultati nakazovali, da so se v vseh delovnih organizacijah zavzeto vključili v izvrševanje akcijskih programov za čim uspešnejše izvrševanje nalog letošnjega gospodarskega načrta. Podatki o marčnih proizvodnih dosežkih so samo dokaz, da v nima ni popustila. Pri vsem moramo tudi upoštevati, da so bili lani v marcu doseženi dobri rezultati. Letos je znašala proizvodnja surovega železa okoli 1000 ton več kot v lanskem marcu, proizvodnja surovega jekla je bila lani kar za 5538 ton večja, blagovna proizvodnja je letos v železarnah 2852 ton večja, pri predelovalcih žice 380 ton večja in izvoz je bil letos po vrednosti za okoli 1 milijon \$ višji kot marca lani.

Vso proizvodnjo surovega železa so opravili plavži Železarne Jesenice, ker je bila elektrodudkcijska peč Železarne Store ves mesec v velikem načrtovanem popravilu. Na Jesenicah so izvršili mesečni načrt 106%, skupni mesečni načrt je bil pa izvršen 87%. V letošnjem prvem četrtletju je bilo proizvedeno 5% surovega železa manj kot v enakem obdobju lani. Sredi aprila je pričel ponovno obratovati elektroplavž v Storah. Do konca leta ne bo prevelikih težav, da ne bi mogli ujeti zaostanka v izvrševanju zbirnega načrta, ki je ob koncu marca izvršen 81%.

Proizvodnja surovega jekla je bila dobra, doseženi so bili pa že tudi precej boljši rezultati. Mesečni načrt je bil izvršen 99% in v tem načrt proizvodnje SM jekla (v Železarni Jesenice) 106%, mesečni načrt proizvodnje elektrojekla pa 95%. Elektrojeklarne v vseh treh železarnah so delale dobro in izvršile svoje mesečne operativne načrte. Linearni mesečni načrt so dosegli na Jesenicah 100%, na Ravnah 107%, v

Storah pa še 4—5 mesecev ne bo proizvodnje, ki naj bi rešila letni načrt. Nova električna obročna peč je v montaži, v gradnji je tudi daljnovod in začeta je gradnja transformatorske postaje, ki bo napajala novo peč z električno energijo. Res izredni naporji bodo morali biti vloženi, da bodo dogradili peč in vse potrebne naprave za pričetek obratovanja pravočasno, da bi vsaj letošnje leto v slovenskih jeklarnah proizvedli več kot 800.000 ton jekla. V prvem četrtletju je bilo proizvedeno 3% manj jekla kot v istem obdobju lani. V zbirnem načrtu znaša zaostanek po prvih treh mesecih 6%. V štorski jeklarni, ki je izvršila linearni načrt v marcu le s 64%, izvršujejo v treh mesecih 66% načrtovane proizvodnje za to obdobje.

Rezultati izvrševanja blagovne proizvodnje so bili, kot je že v uvodu rečeno, zelo dobri. Železarne so izvršile mesečni načrt 102%, in v tem: Železarna Jesenice 104%, Železarna Ravne 109% in slabše Železarna Store, kjer imajo težave z zagotovitvijo vložka za valjarne — 90%. Proizvodnja po prvih treh mesecih je 2% večja kot v istem obdobju lani, za zbirni načrtom pa znaša zaostanek 2%.

Z odpremo ni težav, saj je praktično izravnana s proizvodno količino.

Predelovalci žice skupno še nikoli niso dosegli tolikšne proizvodnje kot letos v marcu in v letošnjem prvem četrtletju so proizvedli kar 11% več kot do konca marca lani. Mesečni načrt so izvršili: Plamen Kropa — 121 odst., Veriga — Lesce — 109 odst., Tovil Ljubljana — 123% in Žična Celje — 119%. Razen v Verigi, kjer za seštevkom načrta prvih treh mesecev zaostajajo za okoli 70 ton ali nekaj več kot 1%, ostali trije tudi v izvrševanju letnega načrta zaenkrat nimajo skrbi.

Letos je tudi živahna investicijska dejavnost. V teku je nekaj, za bodočo proizvodnjo in delno tudi že za letošnje izvrševanje gospodarskega načrta zelo pomembnih naložb. Na Jesenicah je že pričela poskusno obratova-

ti nova naprava za neprekinjeno vlivanje. Zelo uspešni so bili tudi preizkusi delovanja velikih škarij za staro železo, uspešen proizvod sodelovanja pri izdelavi med Železarno Ravne, Metalno Maribor in licenčno firmo Lindemann iz Zah. Nemčije.

V železarni Ravne so v gradnji temelji za kovaško linijo. Naprava bo že v maju preizkušena pri dobavitelju, preden jo bodo odpremili in pričeli z dokončno montažo. Gradbeni dela z livarno posebne litine so v teku. Pričakujemo, da bodo stekla tudi dela za nove naprave in rekonstrukcijo v jeklarni.

V Železarni Store, kot že omenjeno, je v montaži druga električna obročna peč in v kratkem bo lahko pričeta montaža nove peči v žirilnici. Več novih strojev v obdelovalnici valjev že dela, letos pa bodo realizirana še druga dela v livarni in obdelovalnici valjev.

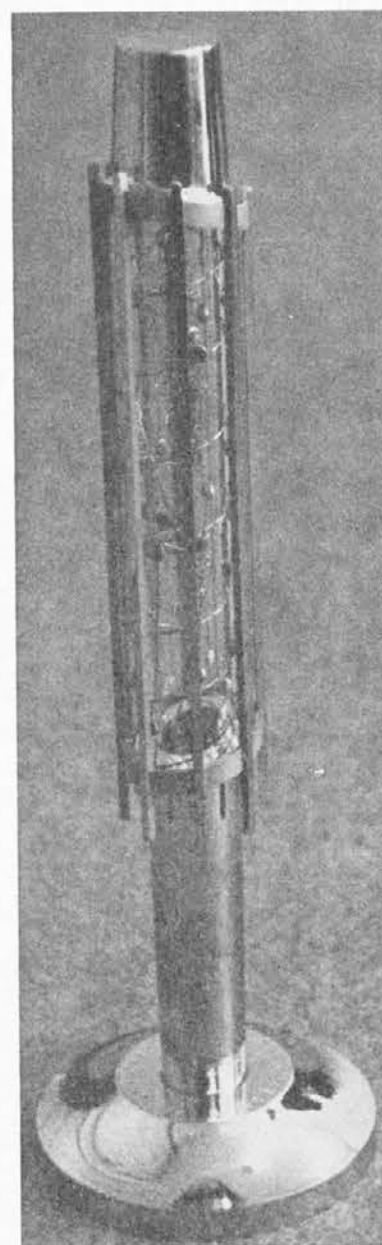
V Verigi bodo do konca aprila zaključena glavna gradbena dela za novo orodjarno in preselitev tozda TIO.

V Plamenu je že letos pričelo z delom več strojev za proizvodnjo posebnih veznih elementov in odpreskov za hladno predelavo.

Letos bo torej že realiziranih več investicij, ki bodo omogočile višjo proizvodnjo jekla in več gotovih izdelkov. Za naprave, ki so še v uvajanju, pa lahko upravičeno pričakujemo, da bodo dale več kot lani, kar se že tudi uresničuje. To velja za valjarno žice na Jesenicah, za proizvodnjo jeklovlekov, kjer delajo novi stroji, za hladno valjarno na Jesenicah, za proizvodnjo vzmeti na Ravnah, za proizvodnjo traktorjev v Storah in še bi lahko naštevali, kaj vse daje več, kot je. Sedaj je treba stremeti za tem, da bodo vse investicije dajale tudi toliko, kot od njih pričakujemo.

Letošnja realizacija prodaje je kar 32% višja, kot je bilo doseženo po lanskem prvem četrtletju. V marcu je bila dobra in je bila izvršena 103%. Poprečnega mesečnega načrta niso realizirali v Storah, kjer je bil zaostanek za planom 4%, ter v Verigi, kjer je znašala izvršitev 98%. Rezultat izvrševanja četrtletnega načrta je slabši. Vse tri železarne zaostajajo za planskimi nalogami in znaša skupna izvršitev 95 odst. Pri predelovalcih žice je stanje boljše in je izvršitev 102 odst., med njimi pa zaostaja Veriga 14% za zbirnim načrtom.

Načeli smo že drugo četrtletje. Potrebe domačega trga so velike in le malo je proizvodov, za katere se je treba potruditi, da bi jih lahko prodali. Po rezultatih dela v februarju in marcu so obeti za naprej dobri, čeprav se tu in tam kažejo težave z zagotovitvijo ustreznega vložka za načrtovani program proizvodnje. Marsikje nastopajo težave zaradi pomanjkanja delovne sile in prekomerne fluktuacije. Na zasedanju delavskega sveta stvora SZ v Žični Celje, ki je bil 18. aprila, je omenil predsednik mladinske organizacije, da se moramo tudi za to vprašanje obrniti najprej k sebi in pogledati, kaj vse manjka, da bi bilo manj fluktuacije in kaj vse moramo ukreniti, da bi imeli večjo prisotnost zaposlenih pri

Z Raven po vsej domovini — do Tita

delu. Strinjam se z njim, tudi to je zelo pomemben dejavnik pogojev za realizacijo letnega gospodarskega načrta in pomembna aktivnost, kateri je treba posvetiti več pozornosti.

Milan Marolt, dipl. inž.

IZREKI

Vzemite naravo za učiteljico, čustva za vodiča in velike učitelje za svetovalce.

Töpffer

Če hočeš biti dober učitelj, se moraš sam nenehno učiti.

Chapman

Pravi učitelj varuje učence pred svojim osebnim vplivom.

Alcott

Edini učitelj, vreden imena, je tisti, ki zmaguje duh svobodnega mišljenja in razvija občutek osebne odgovornosti.

Komensky

Majhni so tisti ljudje, ki pripisujejo učiteljevemu delu majhen pomen.

Dositelj

NAŠ INTERVJU:

Dober ravnatelj - trden TOZD

Kovačnica spada med tiste obrate, kjer je delo najtežje. Ni enostavno biti ravnatelj v takem tozdu, še manj enostavno je do bro gospodariti. Pa so kovači vendarle dobri gospodarji. Kako krmari ravnatelj tov. inž. Koloman Vrečič ta tozd, smo hoteli vedeti in zato tako vprašali:

»Tovariš Vrečič, kaj boste danes delali? Imate kakšen sestanek? Si naredite načrt za vsak delovni dan vnaprej, sproti ali kako?«

»Nekaj sem že delal. Pregledal sem raportne knjige, da vem, kaj se je ponoči dogajalo. Zdaj moram pogledati, kaj čaka v pisarni. Seveda imam sestanek. Logično, da si v mislih že vnaprej planiram delo, če ga seveda niso že drugi splanirali, saj pride mnogo nepredvidenih dogodkov, ki včasih porušijo ves plan. Osnovno zame pa je, da grem vsak dan vsaj enkrat po oddelkih.«

vam, da bi se pomenili o težavah pri delu ali o čem drugem?«

»Imam navado obiti vse oddelke v kovačnici vsak dan dvakrat. To delam iz proizvodnih razlogov, se pa še zmeraj najde čas in prilžnost za pogovor z delavci o delu ali o čem drugem. So tako navajeni, da pridem vsak dan, da kar sprašujejo, kaj je, če kak dan ne morem v obrat, ko je treba na službeno pot ali kaj drugega.«

»Če pride do okvar, vas takoj seznanijo s tem ali je to bolj stvar delovodij?«

»Za vse manjše stvari, ki se zgodijo, ukrepajo mojstri in delavci sami. To so razne okvare, ki jih je mogoče odpraviti v manj kot eni uri ali nekaj več. Ko gre za večje zastoje, ukrepam sam. Seznanijo me, če gre za ključne agregate in naprave, ostalo je domena ljudi v obratih.«

binacija, s katero se da dobro avžvati?«

»Če tako pravijo, sem lahko samo vesel. Menim pa, da je glavno to, da vsi sodelujemo in dobro delamo. Če vsak delavec dobro dela, potem avžvamo dobro. Samo tako se da.«

»Najdete kdaj čas za šalo z delavci, za prijazno vprašanje o njihovem zasebnem življenju?«

»Kot sem že rekel, dnevno večkrat obidem obrat. In kadar je volja za šalo, je tudi ta. Rad hodim z delavci na izlete. Včasih šele tam vidim, kakšni fejs fantje delajo v kovačnici. So zunanaj čisto drugi ljudje kot notri v bandurah. So tudi bolj sproščeni in je to prava prilžnost tudi za zasebne reči.«

tu. Si ne znam predstavljati take spremembe, da bi mi tako delali, proizvodnja pa ne bi upadla. To enostavno še ne gre. Zadnje čase sem nezadovoljen s tehnološko in delovno disciplino, vendar predvsem pri delovni disciplini gre za zunanje vplive.

Če naši vidijo, da gredo iz mehaničnih delavnic domov že tričetrt na dve, hočejo tudi oni iti, ker navsezadnje vedo, da je bil njihov šiht le težji od drugih.«

»Kako vključujete nove delavce v tozd, da so potem radi pri vas?«

»Ze prej sem omenil, da jih leto ali dve prej poznam. No, v šoli jim povem, kaj jih pri nas čaka. Tako vedo za težje pogoje dela, za način napredovanja, še

DOBITNIKI OBČINSKIH NAGRAD IN PRIZNANJ OF

Tudi ob letošnjem dnevu Osvobodilne fronte je OK SZDL podelila 26. aprila na svečani seji v Mežici srebrna priznanja OF najbolj prizadevnim aktivistom socialistične zveze. Dobili so jih: Maks Sušteršič iz Mežice, Ivan Zunko z Raven, Partizanska 31, Marija Kuhar s Prežkega vrha, Jože Logar z Raven in Krajevni odbor ZZB NOV Koprivna.

Skupščina občine Ravne na Koroškem pa je ob občinskem prazniku podelila nagrade in priznanja. Nagrade so dobili: Polkovnik Jože Berce iz Maribora, Franc Stakne iz Črne in Ivan Zunko z Raven, Javornik 20. Priznanja so prejeli: Delovna organizacija Rudnika Mežica, pihalni orkester ravenških železarjev in dispanzer za otroke in mladino pri TOZD ZD Ravne.

F. Rotar

Koloman Vrečič

»Najbrž vam razni sestanki vzamejo mnogo časa. Ali jih je kdaj preveč in vas ovirajo pri izpolnjevanju vaših obveznosti? So vsi nujno potrebni ali pa so možne racionalizacije?«

»Ni dneva, da ne bi bilo sestanka. Vsak sestanek je določeno breme in mnogo preveč jih je. Ovirajo tisti, ki so jalovi. Tisti običajno vzamejo tudi največ časa. Jezim se na sestanke, ki so zunaj tozda in zunaj delovne organizacije. Ti že za pot vzamejo precej časa. Tiste sestanke, za katere sem osebno odgovoren, skušam največkrat racionalizirati (zbori delavcev, delovne skupine — se gradivo nabere in skupaj obravnavamo).«

»Veste vsak hip, kaj se dogaja v vašem tozdu?«

»To je skoraj nemogoče. Poznam vse važnejše dogodke, ne vem pa za razne drobne okvare, ki se dajo hitro odpraviti.«

»Ali greste pogosto med delavce in ali pridejo tudi oni kdaj k

»Se bojite poletnih mesecev, ko bodo dopusti, bolniške in divje odsotnosti, ker vročina naredi svoje? Ze zdaj mislite na to?«

»O tem smo razmišljali že pri izdelavi letnega plana proizvodnje, torej že lansko jesen. Vročina v kovačnici res naredi svoje. Zaradi tega v poletnih mesecih proizvodnja pada. In ravno za ta čas planiramo večje remonte, ne samo letos, vsako leto tako. Letos bomo v tem času opravili generalni remont na 1800-tonski stiskalnici, ki daje skoraj polovico proizvodnje obrata. Ta čas bomo izkoristili tudi večino dopustov. V kovačnici imamo dinamični plan proizvodnje, kar pomeni, da v ugodnih mesecih za proizvodnjo (spomladi in jeseni) s posebnimi ukrepi proizvodnjo visoko dvignemo, da pokrije upad v poletnih mesecih. Zaradi tako zastavljene proizvodnega plana se nič ne bojim julija ali avgusta.«

»Pravijo, da ste strog, ampak dober ravnatelj. Je to tista kom-

»Pravijo, da poznate svoje delavce, da veste, kakšni so. Pa povejte, kako je s samoupravljanjem pri njih?«

»Poznam jih, to je res. Poznam jih pa zato, ker z nekaterimi delam že več kot petindvajset (25) let. Vse mlajše pa tudi dobro poznam, kajti dotok kadrov je v glavnem iz industrijske šole, kjer jih že dve leti prej, preden pridejo sem, spoznavam, ko jih učim poklicne tehnologije. Kovači so dobri samoupravljalci v tozdu in DO, slabše se pa odrezajo v delegatskem sistemu, sploh v SIS. Za to še ni pravega interesa in bo treba kaj ukreniti, saj so v razne delegacije izvolili okoli 100 naših delavcev. Se zdi, da so veliko premalo aktivni. Najbolj je to videti na sestankih, ko bi delegat moral poročati bazi. Vzrok ali vsaj eden od vzrokov je, da delavcem upade korajža, da bi kaj povedali, takoj ko so izven tovarne.«

»Gotovo ni tozda, ki bi mu šlo vselej vse gladko. Kako je pri vas s problemi? Vas jezi izmet, disciplina ali kaj drugega?«

»Seveda so tudi pri nas problemi. V glavnem se sučejo okoli osebnih dohodkov in težkih pogojev dela. Včasih očitajo, da premalo skrbim, da bi tudi pri nas delali samo na dve ali celo na eno izmeno. Ampak to ne gre. V nekaterih tozdih, še bolj pa v delovnih skupnostih opravijo na teden največ pet ali šest šihov, pri nas pa jih naredimo enaindvajset (21). Tudi kot ravnatelj moram vedeti, kaj se je delalo v enaindvajsetih šihih, ne pa, kaj v tistih petih, ko sem bil sam

preden pridejo. Tisti, ki vzdržijo do odhoda v vojsko, se običajno tudi vračajo in ostanejo. To, da ostajajo, je po eni strani najbrž zaradi plač, ki so takoj za topilnico in po drugi strani jim poklic ne daje kdo ve koliko možnosti za delo drugje. Kovač ne more iti na občino s svojim poklicem, električar, na primer, pa lahko gre.«

»Vas kaj skrbi, da se mladina vse manj odloča za kovaški poklic?«

»Ne, me še nič ne skrbi. Za zdaj je dotok še reden. Sicer se res manjša, vendar uvajanje sodobne tehnologije v kovačnici zahteva vse manj klasičnih kovačev in lahko trdim, da kovaški poklic v klasičnem smislu izumira.«

»Ze razmišljate o tem, kdo bo delal v novo zgrajeni avtomatski kovačnici?«

»O tem smo razmišljali že ob izdelavi projekta pred leti. Sedaj že pripravljamo ljudi za delo v avtomatski kovačnici.«

»Imate sploh kaj prostega časa?«

»Si ga je treba vzeti, a je res, da ga neredko prekrižajo nepredvideni dogodki.«

Tako ravnatelj, delavci med obhodom pa: to je dobro, da ravnatelj vsak dan pride, da se pogovarja z nami. Zadovoljen nasmeje pove še več. Na obrazih ni tiste sovražnosti, ki jo žal opazujemo pri delavcih, kadar pridejo vodilni mednje. Tu so vsi sproščeni, a spoštljivi, ko ravnatelj vpraša po delu, zdravju ali samo preprosto: kako je kaj.

Zlatka Strgar

O ODGOVORNOSTI DELAVCEV ZA KRŠITVE DELOVNIH OBVEZNOSTI

(Nadaljevanje in konec)

II. Disciplinski ukrepi

Disciplinska komisija lahko izreče naslednje disciplinske ukrepe: opomin, javni opomin, razporeditev na druga dela oziroma naloge, denarno kazen, prenehanje delovnega razmerja. Pri izrekanju ukrepov mora disciplinska komisija, preden izreče ukrep, pretehtati, kakšno težo in posledice ima storjena kršitev za temeljno organizacijo (delovno skupnost) in združeno delo nasploh, upoštevati delavčevo prejšnje vedenje in sploh njegove osebne razmere. Tako torej ni nujno, da se za vsako hujšo kršitev mora takoj izreči najhujši od možnih ukrepov. Ob upoštevanju vseh subjektivnih in objektivnih ter olajševalnih in obteževalnih okoliščin je mogoče tudi za najhujšo kršitev delovnih obveznosti izreči morda samo opomin ali javni opomin. Če je delavec npr. kršil več delovnih obveznosti, pa se mu v disciplinskem postopku ne izreče za vsako kršitev poseben ukrep, pač pa za vse kršitve en sam ukrep, ki bo za to primeren ostrijši. Pri tem velja opozoriti predvsem na to, da je za vsako hujšo kršitev mogoče izreči kate-rega koli od disciplinskih ukrepov, tako opomin, javni opomin, razporeditev na druga dela oziroma k drugi nalogi, denarna kazen in prenehanje delovnega razmerja.

Za lažjo kršitev pa je možno izreči samo ukrepe: opomin, javni opomin in razporeditev na druga dela.

1. Opomin in javni opomin — sta predvsem moralna ukrepa brez materialnih posledic, ki se lahko izrekata za vse kršitve, lažje in hujše. Razlika je samo v stopnji — opomin je blažji ukrep kot javni opomin. Ni pa razlike v tem, da se ukrep opomin ne bi smel objaviti, javni opomin pa bi se lahko. Ker je celoten disciplinski postopek javen, je javno tudi izrekanje ukrepov, kar pa je javno, se lahko tudi javno objavi.

2. Razporeditev na druga dela oziroma naloge. — Za ta ukrep je pomembno predvsem to, da je mogoče delavca razporediti na katero koli delo oziroma naloge, razen na take, ko zaradi značaja kršitve delavec ne more opravljati novih del oziroma nalog, dokler ukrep traja (npr. šoferja ni mogoče na podlagi tega ukrepa razporediti na tako delo, kjer bi spet vozil z avtomobilom). Delavec lahko pridobiva tudi manjši osebni dohodek kot na prejšnjem delu.

3. Denarna kazen — je novost, ki jo uvaja zakon o združenem delu in obenem že ta postavlja sorazmerno ostre pogoje za izrekanje tega ukrepa:

— predvsem je denarno kazen mogoče izreči samo za hujše kršitve delovnih dolžnosti, ki jih našteva 196. člen zakona o združenem delu in 18. člen pravilnika o odgovornosti (kjer morajo biti prepisane kršitve iz zakona);

— denarna kazen se sme izreči največ do 10 % delavčevega enomesečnega osebnega dohodka, kar pomeni, da je to treba razumeti samo kot zgornjo mejo, do katere se sme izreči denarna kazen.

Disciplinska komisija pa lahko denarno kazen določi na dva načina:

— ali v določenem znesku (npr. 100, 200, 500 din), s tem da tako določen znesek ne presega 10 % delavčevega enomesečnega osebnega dohodka;

— ali v določenem odstotku (npr. 2 %, 4 %, 8 %), toda največ 10 % enomesečnega OD.

O teh dveh variantah, ki pa ne predstavljata bistvene razlike, se lahko delavci v temeljnih organizacijah (delovnih skupnostih) odločijo za eno ali drugo.

V pravilniku je nakazana ena od možnih rešitev, in sicer tako, da se denarna kazen določi v fiksnem znesku, hkrati pa je določen za vsako kršitev, za katero je mogoče izreči denarno kazen, minimum tega zneska. Na primer: za povzročanje pretepa ali nereda v temeljni organizaciji (delovni skupnosti) je določen minimum 100 din, za ostale kršitve v 18. členu pa 300 din. Najvišji zneski v pravilniku niso navedeni, ker za vse denarne kazni velja, da se ta znesek lahko določi največ do 10 % mesečnega osebnega dohodka delavca, ki mora ta znesek plačati.

Višina denarne kazni je lahko odvisna od teže in posledic, ki jih ima storjena hujša kršitev za temeljno organizacijo, tako da ima lahko enaka kršitev, npr. neopravičeno izostajanje z dela v tozdu, popolnoma druge posledice, kot npr. v delovni skupnosti. To pa se potem lahko pokaže v različnih odstotkih oziroma zneskih, ko se določa denarna kazen. Sredstva, zbrana iz denarnih kazni, pa se ne smejo uporabiti za povečanje OD, kar bi lahko negativno vplivalo na kaznovalno politiko disciplinske komisije. Tako bomo v železarni odvajali ta sredstva v sklad skupne porabe.

4. Prenehanje delovnega razmerja. — Izmed vseh ukrepov je ta najhujši, ne samo zaradi moralnih in statusnih posledic, ker delavec pač izgubi lastnost delavca v združenem delu, pač pa tudi zaradi materialnih posledic, zato že sam zakon (ZZD in ZDR) daje sorazmerno ostre omejitve za izrek tega ukrepa:

— ukrep je mogoče izreči samo za hujšo kršitev delovne obveznosti, ko mora biti kot takšna določena v pravilniku o odgovornosti;

— ukrepa ni mogoče izreči za vsako hujšo kršitev delovne obveznosti, pač pa mora biti kršitev tako huda, da se z njo povzročajo motnje v razmerjih pri opravljanju del oziroma nalog, da se z njo onemogoča ali otežuje delo drugih delavcev, ali da se kako drugače moti delovni proces.

Pogojna odložitve izrečenih ukrepov

Samo dva disciplinska ukrepa se lahko pogojno odložita. To sta ukrep denarne kazni in prenehanje delovnega razmerja. Ukrepa se lahko odložita največ za eno leto. Če pa bo delavec v tem času ponovno hujše kršil delovne dolžnosti, bo disciplinska komisija morala ugotoviti delavčevo odgovornost za ponovno kršitev delovne dolžnosti, tako da za novo kršitev ne bo izrekla novega ukrepa, pač pa bo preklicala prej izrečeni pogoj, tako da bo uveljavljen prvotni, nepreklicni ukrep, plačilo denarne kazni oziroma prenehanje delovnega razmerja.

III. Disciplinski postopek

V V. poglavju pravilnika o odgovornosti so natančneje opisani organi za uvedbo postopka, predhodni postopek, sestav disciplinske komisije ter odločba. Po-udariti pa bi veljalo predvsem naslednje: pravilnik navaja, da lahko vsak delavec da pobudo za uvedbo disciplinskega postopka, kar pa ne pomeni, da je vsak delavec tudi pristojen dati zahtevo za uvedbo postopka. Razlika med pobudo in zahtevo je namreč očitna. Če bo disciplinska komisija dobila pobudo za uvedbo postopka, bo šele tehtala in presojala, ali bo sploh uvedla disciplinski postopek. Če pa bo dobila od pristojnega organa (33. člen pravilnika — delavski svet tozda, ravnatelj, samoupravna delavska kontrola, zbor delavcev, OOS, družbeni pravobranilec samoupravljanja, inšpekcijski organ) zahtevo za uvedbo postopka, bo morala začeti oziroma nadaljevati disciplinski postopek, ne da bi prej presojala umestnost oziroma ustreznost disciplinskega postopka.

O začetku disciplinskega postopka mora biti obveščen delavec, zoper katerega teče disciplin-

ski postopek. Predvsem je treba paziti, da je delavcu osebno vročena zahteva za začetek postopka — z vabilom in tudi pravočasno, tako da je delavcu omogočena obramba pred disciplinsko komisijo. Če se delavec kljub temu izogne disciplinski obravnavi, sme komisija odločati v njegovi odsotnosti.

Vloga sindikata v disciplinskem postopku

Cetrta alineja 56. člena pravilnika o odgovornosti pravi, da preden odloči o delavčevi zahtevi, je disciplinska komisija dolžna zahtevati mnenje sindikata. To določilo si je treba razlagati tako, da o delavčevi zahtevi odloča že organ druge stopnje, to je delavski svet tozda, in je zato dolžan dobiti mnenje sindikata le-ta, ne pa tudi organ prve stopnje, to je disciplinska komisija. Seveda pa tudi pred tem organom sindikat lahko sodeluje. Prav tako ni nujno, da bo sindikat mnenje tudi podal, kot tudi ni rečeno, da mora biti disciplinska komisija na to mnenje vezana.

IV. Varstvo pravic delavcev

Rok, v katerem je mogoče uveljaviti ugovor zoper odločbo disciplinske komisije, ne sme biti krajši kot osem dni od vročitve odločbe. Opozoriti je treba, da znaša rok za ugovor glede uveljavljanja drugih pravic in obveznosti v delovnem razmerju 30 dni, da je torej rok za ugovor v disciplinskem postopku lahko bistveno krajši.

Kot organ druge stopnje o varstvu pravic odloča delavski svet tozda, ki mora odločiti najkasneje v roku 30 dni od vložitve zahtevke. V nadaljnjih 30 dneh, ko je delavski svet odločil oziroma ko bi moral odločiti, pa ima delavec pravico poiskati sodno varstvo pri sodišču združenega dela.

M. Pristovnik, dipl. iur.

Nepapirnatost iz dela sindikata

GOVORILI SO O...

V aprilu so sindikalne skupine obravnavale nekatere osnutke pravilnikov, ki so izšli v Poročevalcu, zakon o usmerjenem izobraževanju, referendum, sporazum o združevanju sredstev za gradnjo objektov družbenega standarda, akcijski program ter še nekaj manj pomembnih zadev.

SKLENILI SO

V tozdu ETS: analize gospodarjenja je treba v bodoče prikazovati v primerjavi s prejšnjim obdobjem (preteklo leto pa po posameznih kvartalnih). Natančneje je treba obravnavati kazalce, ki najbolj zgovorno pričajo o gospodarjenju in produktivnosti — materialni stroški, prihodek, dohodek, dohodek na zaposlenega, stroški po stroškovnih mestih elektro delavnic.

Tozid jeklarna: uresničevanje akcijskega programa dobro poteka, gre le za nekaj manjših časovnih odstopanj od rokov.

Ravnatelj tozda predlagajo, da čimprej izdela normative za tozid, ker sicer ne bo mogoče uveljaviti aktov, ki bodo s tem v zvezi sprejeti.

V tozdu bodo čimprej pričeli z razpravo o čistem dohodku, saj je le-ta osnova za vse druge akte.

Čistilnica: V marcu so dosegli tonažni plan, vendar ugotovili, da realizacije niso dosegli.

Odbor predlaga, da se razišče možnost o postavitvi norm pri ročnih brusilkah in v popravilnicah, ker meni, da so lahko samo na ta način pravilno plačani po delu.

Zaradi vedno večjega nezadovoljstva med sodelavci glede dolgih vrst in čakanja na malico predlaga odbor, da je nujno po-

trebna akcija sindikata. Določiti je treba tudi komisijo, ki bi nadzorovala kvaliteto hrane.

Tozd jeklovlek: Če hočemo našo samoupravno organiziranost izvesti tako, kot zahtevata ZZD in akcijski program, se bomo morali tudi mi neprimerno bolj angažirati pri izdelavi meril, katerih cilj je, da okrepimo vlogo tozda, pravično pridobivanje in delitev sredstev za OD in ostala področja družbenih potreb. V tej fazi ugotavljajo, da manjka koordinacijsko delo, ko bi strokovne službe morale pripraviti osnutek meril, rokovnike in druge pripomočke, da bi v tozdih lahko čimprej in čim bolj prilagajali določena merila za svoje potrebe, ki naj bi stimulirale delavce za bolj ekonomično poslovanje.

Tozd stroji in deli: Pravilnik o delovnih normah bo prinesel težave. Posebno bo problematično pri delih, ki jih opravljajo skladiščni delavci, žerjavovodje in vzdrževalci orodja. Težave se bodo pojavile tudi pri ugotavljanju stroškov, ki jih bodo delavci občutili pri OD. To vprašanje še ni dovolj razčiščeno in mu bo treba nameniti posebno pozornost.

DS za gospodarjenje: Seznanili so se z vsebino in navodili o na-

daljevanju akcije »zaključni račun«, ki so jih izdelali RSZS, gospodarska zbornica in služba družbenega knjigovodstva. Akcijo pozdravljajo in upajo, da so navodila s predlogi prišla tudi v roke tistih, ki pripravljajo poročila o uspešnosti gospodarjenja v minulem četrtletju. Dvomijo pa v učinkovitost primerjav med posameznimi tozdi v okviru SOZD, saj vedo, da so podatki zaradi različnih osnov mnogokrat neprimerljivi.

Na nivoju DO se bomo morali temeljito in enotno dogovoriti, katere dejavnosti bomo v bodoče še lahko financirali iz članarine. Vemo, da posamezne osnovne organizacije razpolagajo s sorazmerno velikimi finančnimi sredstvi, druge pa ob nekoliko aktivnejšem delu komaj »životarijo«.

Tozd raziskave in razvoj: Sistem žigosanja blokov za malico ni učinkovit, ker ni mogoče vsak dan žigosati, saj so tu razne nepredvidene odsotnosti delavcev. Tozd družbeni standard naj poišče ustrežnejšo rešitev tudi za težave, kot so: kvaliteta malice pa da, vrste so vedno daljše, izbira hrane premalo pestra.

Z. S.

ne, temveč se bodo morali v akcijo vključiti tudi republiški organi. Če se bomo dela lotili enotno, sem prepričan, da bodo vsa potrebna sredstva solidarno zbrana. Vse dosedanje takšne akcije nam to zagotavljajo. Mislim, da je že zadnji čas, da na Poljani postavimo tak spomenik, ki bo opozarjal na grozote druge svetovne vojne, predvsem pa bo v ponos Mežiški, Dravski in Mislinski dolini.

Ivan Močnik, z Raven:

»Želje koroških borcev za lepši, večji in bolj prepričljiv spomenik na Poljani so stare že leta, vendar kljub prizadevanjem še niso urešničene. Da si borci iz koroške regije in zamejstva resnično želimo s skupnimi močmi postaviti nov spomenik na Poljani, je na nedavnem kongresu spregovoril tudi naš delegat. Tega ni govoril zato, da bi po toliko letih moral komu povedati, da je prav Poljana zavisana v zgodovino druge svetovne vojne, ampak da zadnjim bojem ni postavljen ustrezen spomenik. Poudaril je, da si koroški borci in občani koroške regije želimo imeti tak spomenik, ki bo resnično deloval na vsakega obiskovalca.

Franc Levar, z Raven:

»Ko je ob zadnjem obisku pri nas general Dolničar stal ob spomeniku na Poljani, je dejal, da ta ni primeren za zgodovinski dogodek, ki se je zgodil v tem kraju. V nadaljnjih razgovorih je menil, da je treba postaviti večji spomenik, ki bo pričeval o zadnjih bojih druge svetovne vojne v Evropi. Za postavitev večjega spomenika je treba angažirati širšo družbeno skupnost v Sloveniji ali celo v Jugoslaviji.

Franc Levar

MNENJA DELAVCEV:

Za nov spomenik na Poljani

Zamisel in želje, da bi moral na Poljani, kjer so se bili zadnji boji druge svetovne vojne v Evropi, stati večji — bolj prepričljiv spomenik, je med koroškimi borci stara že nekaj let. Menijo namreč, da sedanji spomenik na mimoidoče ne deluje dovolj prepričljivo in da jim ne pomeni tistega, kar bi moral.

Da si zadnji boji na Poljani zaslužijo lepši in večji, predvsem pa bolj prepričljiv spomenik, je med svojim nedavnim obiskom večkrat poudaril tudi general Ivan Dolničar-Januš. Tovariš Dolničar je koroškim borcem dal pobudo, da se mora čimprej pristopiti k postavitvi novega spomenika na Poljani. Kaj o tem menijo koroški borci, predvsem pa, kaj jim pomeni spomenik na Poljani, smo vprašali nekatere.

Jože Homan, z Raven:

»Že ob proslavi 30-letnice zadnjih bojev na Poljani leta 1975 in letos, ko smo proslavljali 35-letnico pohoda XIV. udarne divizije na Stajersko in Koroško, je bilo večkrat postavljeno vprašanje obnove spomenika na Poljani. Res je, da nas sedanji spomenik spominja na zaključne hude boje, vendar samo tiste, ki živimo na tem območju in poznamo zgodovino in pomen tega kraja. Turistov in tujih državljanov, ki potujejo skozi Poljano in Mežiško dolino ter ne poznajo teh krajev, sedanji spomenik ne opozarja dovolj na pomen zadnjih bojev. Ni redek primer, ko prihajajo razne delegacije in skupine, da iščejo to tako pomembno zgodovinsko

obeležje. Čeprav spomenik stoji ob glavni cesti, ki povezuje Mežiško dolino z Avstrijo, je premalo viden.

Občani koroške regije, predvsem pa borci NOB podpiramo prizadevanje družbenopolitičnih organizacij, da se je treba lotiti obnove spominskega območja na Poljani. Postaviti moramo tak spomenik, da bo vsakega mimoidočega opozarjal na nepozabni zgodovinski trenutek zadnjih bojev druge svetovne vojne. Zbiranje sredstev za postavitev novega spomenika ni samo stvar nas borcev in občanov Mežiške doli-

Jože Homan

Ivan Močnik

Borci menimo, da sedanji deluje preskromno glede na vlogo in pomen zmage partizanske vojske, v kateri so bili udeleženci pripadniki NOV vseh narodov in narodnosti Jugoslavije. Ta zgodovinska dejstva današnjemu času in prihodnosti narekujejo nujnost postavitve novega spomenika ali objekta trajne uporabne vrednosti, ki bo v ponos današnji in bodočim generacijam.

Zavedati se tudi moramo, da je Poljana v neposredni bližini Avstrije in da bo novi spomenik hkrati obeleževal tudi zgodovinski poraz nacionalističnih in šovinističnih mračnih sil. Bo opozorilo in opomin ter odgovor vsem tistim sovražnim silam, ki še danes rovarijo proti naši samoupravni družbi in poskušajo omalovaževati našo revolucijo in edinstveni narodnoosvobodilni boj vseh narodov in narodnosti Jugoslavije. Na podlagi vseh teh dejavnikov je naš delegat tudi predlagal kongresu, da sprejme našo pobudo za postavitev novega spominskega območja na Poljani. Predlagali smo, da se mora za nov spomenik sprožiti zvezna akcija.

Borci menimo, da sedanji deluje preskromno glede na vlogo in pomen zmage partizanske vojske, v kateri so bili udeleženci pripadniki NOV vseh narodov in narodnosti Jugoslavije. Ta zgodovinska dejstva današnjemu času in prihodnosti narekujejo nujnost postavitve novega spomenika ali objekta trajne uporabne vrednosti, ki bo v ponos današnji in bodočim generacijam.

Zavedati se tudi moramo, da je Poljana v neposredni bližini Avstrije in da bo novi spomenik hkrati obeleževal tudi zgodovinski poraz nacionalističnih in šovinističnih mračnih sil. Bo opozorilo in opomin ter odgovor vsem tistim sovražnim silam, ki še danes rovarijo proti naši samoupravni družbi in poskušajo omalovaževati našo revolucijo in edinstveni narodnoosvobodilni boj vseh narodov in narodnosti Jugoslavije. Na podlagi vseh teh dejavnikov je naš delegat tudi predlagal kongresu, da sprejme našo pobudo za postavitev novega spominskega območja na Poljani. Predlagali smo, da se mora za nov spomenik sprožiti zvezna akcija.

Zaradi pobude tov. Dolničarja moramo borci ponovno stopiti v akcijo, in sicer tako, da o tem seznanimo vse naše občane, upravne organe občine Ravne, koroške regije in republike, predvsem pa zavod za spomeniško varstvo SRS. Kolikor bi republiški organi menili, da naj bi bil spomenik zveznega pomena, bi morali sprožiti akcijo v zveznih organih.

Če gremo v akcijo tako široko, je uspeh zagotovljen. Seveda moramo biti borci pri tem nepopustljivi. Akcija naj bi stekla takoj, seveda dobro pripravljena.

Na novi spomenik moramo poleg drugega napisati z zlatimi črkami vse partizanske enote, ki so sodelovale v zaključnih bojih druge svetovne vojne na Poljani.

Rajko Jelenko, s Prevalj:

»Misel za postavitev večjega, dostojnega spomenika na Poljani je že vrsto let želja vseh borcev našega koroškega predela kot tudi borcev iz raznih drugih občin, ki obiskujejo ta kraj in podpirajo našo misel. Pripravljeni so nam tudi pomagati.

Rajko Jelenko

Vse te želje smo že pred leti poskušali uresničiti prek republiškega in zveznega odbora ZZB NOV. Zato smo tudi izvedli razne akcije. Ena zelo uspešnih je bila proslava ob 30. obletnici zadnjih bojov na Poljani leta 1975. Udeležili so se je najvišji predstavniki republike in federacije, med njimi tudi general Kosta Nađ kot predsednik ZZB NOV Jugoslavije.

Zadnji boji druge svetovne vojne na Poljani so tako širokega pomena, da postavitev novega spomenika ni naloga samo občine ali regije, temveč tudi republike in federacije. Zato je zamisel o večjem in dostojnem spomeniku še vedno živa in prisotna.

Mi borci, ki živimo ob meji, vidimo, da na oni strani še danes postavljajo spomenike raznim fašistom. Zato si tem bolj prizadevamo in želimo, da bi bil na Poljani velik spomenik, ki bi bil viden vsakomur, tudi onim, ki prihajajo prek meje, kot svarilo, da se takšna morija nikoli več ne sme ponoviti.

Danes ugotavljamo, da smo le naredili korak naprej. Ker smo naše želje prek delegatov prenašali naprej na kongresu ZZB NOV Jugoslavije v Budvi l. 1978 in pri republiškem odboru ZZB NOV Slovenije, je predsednik ZZB NOV Slovenije tov. Vipotnik našo željo še podprl in prenesel naprej. Še posebej pa smo veseli

Karel Polanc

podpore generalpolkovnika tovariša Dolničarja.

Sredstva naj ne bi bila problem, saj vidimo, da je odziv za vse večje akcije, ki so potrebne za kateri koli namen, naletel pri delovnih organizacijah in delovnih ljudeh na popoln odziv. Zato ne bi smeli več odlašati, ampak se takoj lotiti dela.

Karel Polanc, iz Kotelj:

»Predlog generala Dolničarja za postavitev novega spomenika na Poljani ni prvi, takih je bilo že več. Enako pobudo je dal tudi slavnostni govornik ob 30. obletnici osvoboditve naše države na Poljani general armade Kosta Nađ, ki je vodil zadnje boje na Poljani. Takšnih predlogov je bilo že nešteto od aktivnih borcev

kakor tudi krajevnih in občinskih konferenc ZZB NOV naše občine. Žal na moramo ugotoviti, da še nismo naleteli na razumevanje. Vedno je bilo kaj drugega bolj nujno in važno.

Ker se je tu končala druga svetovna vojna in je bil ravno tu poražen največji sovražnik vsega naprednega človeštva, zasluži Mežiška dolina oziroma Poljana kakor tudi vsi borci Jugoslavije večji, zmagoslavnejši spomenik, ki bo ponos nam in vsem, ki ljubijo mir.

Akcija za zbiranje sredstev za spomenik bi morala biti organizirana že zdavnaj. Menim, da bi morali začeti takoj, da bi spomenik borcem NOV bil postavljen ob 35-letnici osvoboditve Jugoslavije.

Franc Rotar

DODATNI DOPUST DELOVNIM INVALIDOM PO NOvem PRAVILNIKU O DELOVNIH RAZMERJIH

Na osnovi zakona o združenem delu in zakona o delovnih razmerjih morajo vse organizacije združenega dela uskladiti svoje samoupravne akte. Tako smo tudi v naši delovni organizaciji v skladu z omenjenim zakonom na novo uredili vprašanje letnih dopustov.

V tej informaciji bi rad podal tolmačenje samo glede sprememb, ki se nanašajo na pravico do dodatnega letnega dopusta invalidnim osebam, ki je z novim pravilnikom nekoliko drugače urejen.

Po prejšnjem pravilniku o delovnih razmerjih so imeli pravico do dveh dni dodatnega dopusta:

1. delovni invalidi II. in III. kategorije,

2. delavci, ki so imeli z odločbo priznано nad 30% telesno okvaro in več.

Novi zakon pa te pravice nekoliko omejuje. Pravico do dodatnega letnega dopusta do pet dni priznavajo samo delavcem, ki imajo po posebnih predpisih priznan status invalidne osebe in delavcem s telesnimi okvarami, v obeh primerih, če jim je priznana najmanj 60% telesna okvara.

Ta zakon oziroma predlog je v javni razpravi na zborih delavcev v TOZD in DS doživel precej kritik in pripomb, predvsem od delovnih invalidov. S sprejetjem takšnega pravilnika bi namreč večina delovnih invalidov II. in III. kategorije izgubila pravico do dodatnega letnega dopusta, do katerega so bili upravičeni po prejšnjem pravilniku. Le malo je namreč delovnih invalidov, ki imajo hkrati priznan status invalidne osebe in najmanj 60% telesno okvaro.

Ta predlog je obravnaval tudi izvršni odbor sindikalne organizacije, ki je stališče delovnih invalidov podprl.

V končni obravnavi je bilo sprejeto naslednje stališče, ki je obravnavano v 119. členu in 9. točki 132. člena novega pravilnika o delovnih razmerjih.

119. člen

Delavcem, ki imajo priznan status invalidne osebe po posebnih predpisih, in delavcem s te-

lesno okvaro, in sicer v obeh primerih, če jim je priznana najmanj 60% telesna okvara, pripada povečan dopust do 5 delovnih dni v koledarskem letu, in sicer:

za 60% invalidnost 3 dni
za 70% invalidnost in več 5 dni
in v 132. členu:

Pravico do odsotnosti z nadomestilom OD lahko delavec v koledarskem letu uveljavi za naslednje primere:

132. člen, točka 10: za invalidnost po posebnih predpisih (delovni invalid) ali invalidni osebi z manj kot 60% telesno okvaro 2 dneva.

Posebna izobraževalna skupnost za metalurgijo vabi k sodelovanju

Šolska reforma, usmerjeno izobraževanje, usposabljanje za delo in ob delu, posodabljanje učnih programov in podobno so problemi, o katerih zadnje čase dosti slišimo in beremo.

Pred nekaj tedni je republiška skupščina sprejela osnutek zakona o usmerjenem izobraževanju. Priprave na sprejem tega osnutka so trajale razmeroma dolgo. Predtem je bilo narejenih več poskusov, da bi oblikovali primerno, sprejemljivo besedilo omenjenega zakona. V več kot dve leti trajajoči pripravljalni fazi so družbenopolitični, strokovni in upravni organi v republiki v sodelovanju z združenim delom razčistili osnovna izhodišča: šolski sistem je treba korenito reformirati, izobraževanje je treba preoblikovati v skladu s potrebami združenega dela. Oblikovati je treba sistem stalnega usposabljanja za delo in ob delu s kvalitetnejšim obvladanjem strokovnih in širših znanj delavcev.

Javna razprava, ki je stekla s sprejetjem osnutka zakona o usmerjenem izobraževanju, bo prav gotovo dopolnila to in ono in prav kmalu — proti koncu leta — se bomo spoprijeli z uresni-

S takšno rešitvijo bodo tudi delovni invalidi II. in III. kategorije obdržali pravico do dveh dni dodatnega dopusta, podobno kot je to urejal že stari pravilnik o delovnih razmerjih. Razlika je samo v tem, da se po novem pravilniku ta dopust imenuje »odsotnost z dela z nadomestilom OD«.

Telesna okvara je bolj osebne značaja. Pri njej gre v glavnem za odškodnino — invalidnino, do katere so po statutu SPIZ upravičeni delavci zaradi izgube določenega organa ali funkcije. Na pravice iz delovnega razmerja pa do sedaj ni imela bistvenega vpliva. Zaradi tega v delovni organizaciji tudi nimamo za vse primere ustrezne dokumentacije. Zato obveščamo vse zaposlene, ki kadrovske službi do sedaj še niso dostavili odločb o priznani telesni okvari, naj to storijo čimprej, da bomo lahko uredili ustrezno evidenco.

Pripominjamo, da se bo dodatni dopust lahko priznaval le na osnovi odločbe SPIZ o priznanem statusu delovnega invalida oziroma o priznani stopnji telesne okvare.

Tiste sodelavce, ki imajo telesno okvaro, nimajo pa še urejenega statusa invalidne osebe (ocena po invalidski komisiji in odločba SPIZ), pa obveščamo, da prek pristojne službe (strokovna služba skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, podružnica Ravne na Koroškem) uredijo oceno prek invalidske komisije.

Tu mislimo predvsem na sodelavce, ki so imeli telesno okvaro že pred nastopom delovnega razmerja in do sedaj niso bili ocenjeni po invalidski komisiji.

Referent za invalidske zadeve
Milan Praznik

čevanjem zakonskih določil v praksi.

Delavci industrije črne in barvne metalurgije in izobraževalne organizacije srednjega in visokega šolstva v Sloveniji so ob koncu 1977 formirali posebno izobraževalno skupnost za metalurgijo. V samoupravni delegatsko oblikovani skupščini in njenih izvršilnih organih se enakopravno srečujejo delegati združenega dela — uporabniki in delegati šol — izvajalci.

Posebna izobraževalna skupnost za metalurgijo je na podlagi izvedene ankete in analize kadrovskih in vzgojno izobraževalnih razmer v metalurgiji jasno začrtala cilje svojega delovanja in oblikovala ustrezen program nalog. Kakšni so ti cilji? Kaj želimo doseči?

Želimo:

— Optimirati mrežo šol za metalurške poklice.

— Popularizirati metalurške poklice in pri mladini vzbuditi interes za vpis v srednje metalurške šole (akcija že teče).

— Oblikovati sistem izobraževanja ob delu in dopolnilnega usposabljanja za delo.

— Zagotoviti dopolnjevanje izobraževalnih programov metalurških šol v skladu z razvojem potreb družbenega dela.

— Oblikovati sistem uvajanja pripravnikov v združeno delo.

— Uresničiti vsebino svobodne menjave dela med TOZD materialne proizvodnje in izobraževalno sfero v metalurgiji.

— Posodobiti pouk v metalurških izobraževalnih centrih.

Naštete so le nekatere pomembnejše med številnimi nalogami, ki jih je treba opraviti, če hočemo dvigniti strokovni in izobražbeni nivo kadrov v metalurgiji in s tem prispevati k boljšim rezultatom združenega dela materialne proizvodnje. Popolnoma jasno je, da samoupravni organi PIS — skupščine in izvršni odbor lahko sprejemajo sklepe le na podlagi podrobno izdelanih analiz in utemeljenih predlogov. To delo namerava PIS poveriti posebnemu strokovnemu organu: svetu za vzgojo in izobraževanje, ki bo sestavljen iz predstavnikov Zavoda za šolstvo SRS in strokovnjakov iz združenega dela.

Prav za sodelovanje v svetu za vzgojo in izobraževanje potrebuje PIS za metalurgijo strokovne sodelavce iz neposredne proizvod-

nje. Delo sveta bo stimulirano na podlagi količine in kakovosti doseženih rezultatov.

Posebna izobraževalna skupnost za metalurgijo vabi torej k sodelovanju:

— strokovnjake z visoko ali višjo izobrazbo metalurške stroke z večletnimi delovnimi izkušnjami v neposredni proizvodnji (področje tehnologije, razvoja, kontrole kakovosti), ki imajo nagnjenje do strokovnega dela na področju izobraževanja.

Razmislite! Odločite se! Delo pri obdelavi strokovnih gradiv v PIS za metalurgijo je sicer strokovno zahtevno in odgovorno, vendar vam nudi možnost občasnega srečanja s strokovnjaki iz drugih organizacij združenega dela in Zavoda za šolstvo ter vam lahko razen finančne stimulacije nudi notranje zadovoljstvo, da ste prispevali svoj delež pri reševanju problemov na področju vzgoje in izobraževanja v metalurgiji.

Pismene prijave pošljite na tajništvo PIS za metalurgijo, Ljubljana, Aškerčeva 9, kjer tudi dobite dodatne informacije (na tel. 061 21-585, int. 004).

Tajnik
Valentin Kopač

UBESEDETEV POLITIČNE SNOVI JE ZAHTEVNO IN ODGOVORNO INTELEKTUALNO DELO

Zanjo je potrebno znanje, predstavnost, moč in vsaj nekaj daru sporočanja. Političnega izražanja se je treba učiti, razvijati sposobnost, kako doseči poimenovalno natančnost, nazorno podajanje abstraktnih besedil ter hkrati preprosto, neobteženo jezik.

Ker dolga besedila uspavajo pozornost, jih je treba občutno krajšati. Nedisciplinirano pisana besedila se izmikajo bralčevi pozornosti.

KAJ STORITI

Enkratna, kampanjska akcija ne bo česa dosegla. Pogovori za okroglo mizo so lahko plodna izmenjava mnenj in potrditev stanja. Naprej pa je slovenščina v javni rabi odvisna

— od resne volje odgovornih, da stvari premišljeno in trajno izboljšujemo,

— od denarja, ki smo ga za tako pomembno politično orodje, kakršno jezik pač je, voljni dati (ne dati!).

Mnogo lahko naredijo na republiški ravni. Terminološki priročniki za politični jezik so krvavo potrebni. Tudi slovarsko obdelani jezikovni brusi. Tudi temeljito predan resolucijski jezik in slog. — Lepši ko bo jezik »prihajal« z republike na občine ter občinske

družbenopolitične organizacije, lepši bo šel od tam med ljudi.

Na občinski ravni pa lahko uvedemo dopolnilno jezikovno izobraževanje, kjer je potrebno, pa tudi kakšen slavist — lektor, bi na tej ravni imel 7 ur na dan kaj delati.

Gotovo bomo znali storiti tisto, kar se nam bo zdelo najbolj prav.

Marjan Kolar

IZREKI

Politiki niti ne ljubijo niti ne sovražijo: vodi jih interes, ne čustvo.

Chesterfield

Ne pozabimo, da je cilj politike, da nas osvobodi politike.

Sartre

Poštenost v politiki je rezultat moči, hinavščina je rezultat slabosti.

Lenin

Prišel bo čas, ko bodo ljudje politično angažiranost zamenjali z družbeno in človeško. Ljudje bodo s tem pridobili, ker se bodo lahko izražali bolj in globlje.

Sartre

AKCIJA SZDL:

Slovenščina v javni rabi

Ta mesec nas je dosegla republiška akcija z gornjim naslovom. V Ljubljani traja že precej dolgo. Strokovnjaki z univerze in iz prakse delajo v skupinah za posamezna področja. Izdelali so dosti gradiv, lansko jesen je tudi že bil večji posvet na Bledu, v teh dneh je bil podoben v Portorožu.

Lepo in koristno delo, tudi zelo potrebno. Kaj pa bomo naredili v naši občini? Ker takšno akcijo težko vodi kdo drug kot slavist, je OK SZDL Ravne skupaj s predstavniki slavističnega društva izvedla pogovore za okroglo mizo. Obravnavali so npr. jezik v političnem življenju, v gospodarstvu, turizmu, na šolah itn. Prirejani so bili v večjih krajih.

V tem zapisu ni mogoče govoriti o več področjih, zato bliže pogledimo samo politično. Ker smo prav v našem glasilu o tej temi že večkrat pisali, si zdaj lahko prihranimo tudi primere.

Prvič bomo ugotovili stanje, drugič pa, kaj lahko realno izboljšamo. Dejstva, misli in predlogi so zajeti iz gradiva »Slovenski jezik v političnem življenju, zakonodaji, upravi in sodstvu«, avtorjev B. Herman, S. Jogana in B. Pogorelec ter iz lastnih, kmalu 20-letnih uredniško-lektorskih izkušenj.

POLITIČNI JEZIK NI DOBER

Bridka ugotovitev, ne nova in vsak hip dokazljiva. Razširi se naprej: politični jezik je namenjen ljudem, spodbujati hoče k akcijam, razvijati samoupravlja-

nje in delegatski sistem — pa je okoren, zamotan, dolgozezen, načelen in pogosto nerazumljiv. Skoraj neverjetno, da hočemo doseči tako lepe cilje s tako bornim orodjem. Toda dajmo besedo strokovnjakom. Takole pravijo:

● Politični jezik sestavlja skromno število besed in besednih zvez. Precej je v njem odvečnih tujk, stavčne stave so pogosto povzete iz srbohrvaščine.

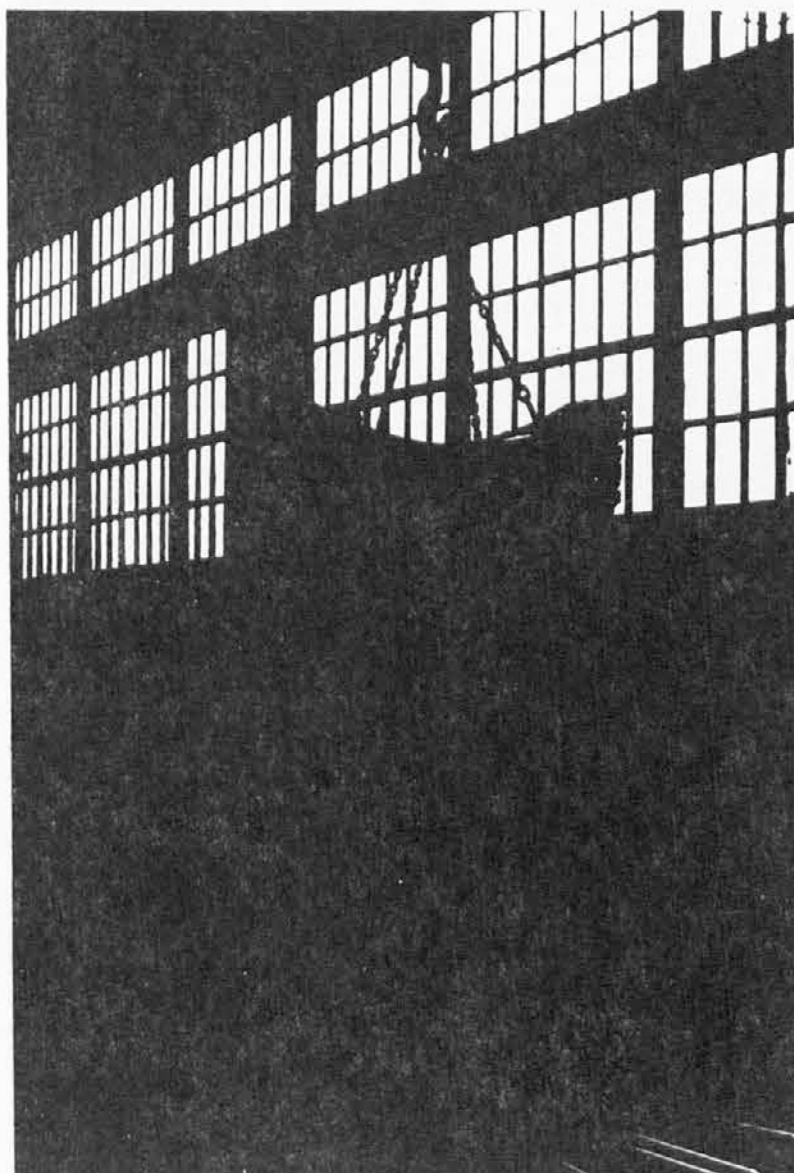
● Preprosta misel ali ugotovitev je povedana v stavku z 21 (enaindvajset!) in več vrsticami. Zahtevnejša misel je tako zapletena, da jo iz besedila komaj razberemo.

● Bojazn, da ne bi izpustili temeljnih izhodišč politične misli, preprečuje, da bi se prilagajali okoliščinam sporočanja. Zato je posledica pogosto neživljenjskost in togost.

● Besedila so dolgozezna zaradi predolgega uvodnega dela, zaradi ponavljajočega se, skoraj refrenskega zabičevanja vodilne misli, zaradi premajhne izbire bistvenega in zaradi prevelikega posploševanja.

● Ustne razprave niso pripravljene (vsaj skicirane). V zapisniku je neredko možno iz polurne govorance izoblikovati tri, štiri vsebinsko jasne stavke, ki vsebujejo eno samo strnjeno misel.

● Čezmeren je vpliv srbohrvaškega jezika. — Pojav, ki je razločljiv, ne pa opravičljiv in sprejemljiv.

Zunaj je pa dan

Da bi se razumeli

ZNAČILNOSTI SOCIALNIH SKUPIN

Človek je izrazito družbeno in družabno bitje, zato posamezniki težijo k skupinskemu življenju in delu. Vendar delovnih organizacij ne smemo razumeti kot združb posameznikov, temveč kot skupnost sodelavcev, povezanih v ožje formalne in neformalne skupine. Posameznikovo mesto v delovni organizaciji pa je določeno z njegovo delovno pristojnostjo.

Skupinsko delo je posledica predvsem dveh dejavnikov, to sta:

- človekova težnja k skupinskemu življenju in delu,
- zahteve sodobne tehnologije po delitvi dela, specializaciji in sodelovanju pri izpolnjevanju kompleksnih nalog.

Člani delovne organizacije se med seboj sporazumevajo, usklajujejo svoje mišljenje in ravnanje ter sodelujejo pri delu; sprejemajo cilje svoje skupine in si prizadevajo za njihovo uresničitve.

VRSTE SOCIALNIH SKUPIN

Človek postane v svojem življenju član najrazličnejših skupin, od družine kot osnovne skupine za zadovoljevanje svojih bioloških potreb, do učenja takšnega obnašanja, kot se pozneje v življenju od posameznika pričakuje in zahteva, prek šole, vrstnikov, družbenih organizacij, delovnih skupin in podobno. Skozi te različne sredine človek ne gre po etapah, ampak je istočasno član najrazličnejših skupin. Razumljivo je, da najpomembnejšo vlogo v življenju odigra prav družina, saj izkušnje, pridobljene v njej, ne koristijo le kot bogat zaklad znanja in prakse, ampak nam služi kot okvir za interpretacijo in tolmačenje izkušenj, pridobljenih izven družine, obenem pa ga upo-

rabimo kot model oziroma vzorec celotnega socialnega obnašanja.

Poznamo seveda različne vrste socialnih skupin. Razlikujemo jih na podlagi izvora funkcije, vloge in drugih praktičnih in teoretičnih vidikov.

Preden bi si pogledali značilnosti skupin v večjih delovnih organizacijah, bi na kratko omenili le nekaj najbolj poznanih skupin:

— Primarne skupine (npr. družina, klan, družina, klapa, tim raziskovalcev itd.) temeljijo predvsem na skupnih interesih, ciljih in idealih ter na medsebojnem zaupanju, spoštovanju in čustveni navezanosti svojih članov. V takšne skupine se ljudje včlanjajo brez zunanjih pritiskov, torej spontano.

— Sekundarne skupine (npr. poklicne skupnosti, krajevna skupnost itd.) slonijo na širši skupnosti interesov, vendar med njihovimi pripadniki ni ožjih in stalnejših stikov in zvez.

— Referenčne skupine (npr. politična organizacija, športno moštvo, skupina glasbenikov itd.) so socialne strukture, s katerimi se posameznik v tolikšni meri primerja ali enači, da prevzema njihove nazore, vrednote, vzorce vedenja in druge značilnosti.

— Formalne skupine (npr. delovni team, oddelek, služba itd.) so funkcionalne enote delovne organizacije.

— Neformalne skupine slonijo na osebnih stikih in odnosih med posamezniki.

FORMALNE IN NEFORMALNE SKUPINE

Vsaka delovna organizacija se deli na več manjših enot, oddelkov, služb, ki imajo svoje specifično delo in jih imenujemo formalne organizacije, ki jih tvorijo ljudje različnih znanj, izkušenj in drugih lastnosti, potrebnih za neko delo. V takih skupinah je mesto vsakega posameznika določeno, poznane so njegove dolžnosti, njegovi sodelavci, npr. posadko pri elektro peči v jeklarni poznamo vsi, vemo, koliko delavcev ima, kakšne so njene naloge, kdo je njihov vodja in podobno. Za take skupine je značilno, da jo sestavljajo delavci, ki se v skupino niso združili zaradi lastne želje, temveč zaradi potreb in ciljev delovne organizacije kot celote. Za to formalno skupino pa se največkrat skriva še neformalna skupina, ki navadno nastane neposredno iz psiholoških in socioloških potreb človeka, ki so iz tega ali onega vzroka ostale nezadovoljene. Take neformalne skupine se pojavljajo pri vseh tistih formalnih organizacijah, ki so prevelike in ki ne dovoljujejo pristnih odnosov med ljudmi. V takih skupinah običajno posameznik zadovoljuje tudi svoje socialne potrebe, saj se vanje združujejo posamezniki zaradi poglobljenih stikov, prijateljstev, skupnih interesov, poklicev, konjickov in take skupine članom v njej dajejo v medosebnih odnosih tudi človečnost, toplino itd., torej stvari, ki so danes v

družbi tako redko prisotne iz najrazličnejših vzrokov (tempo življenja, potrošniška miselnost, pomanjkanje časa).

Pri tem pa je potrebno poudariti, da neformalne skupine nimajo vedno takega pozitivnega učinka niti na posameznike, ki so v njej, niti na okolico ne delujejo tako, kot bi bilo zaželeno. To so tako imenovane »klike«, katere tvorijo tudi negativno okarakterizirani posamezniki in katerih cilji so npr. le pijančevanje, fizično obračunavanje, rovarjenja...

ODNOSI V SKUPINI

Kako bo neka grupa uspešna oziroma učinkovita, je odvisno od stopnje, do katere je sposobna uresničevati zadane naloge, in stopnje, do katere je sposobna zadovoljevati potrebe svojih članov.

Veter v laseh

Zadovoljstvo in uspešnost delavcev pa sta odvisna od tega, kako se bo delavec prilagodil skupini. Eden od osnovnih subjektivnih pogojev za dobro prilagoditev je niz osebnih lastnosti posameznika, od temperamenta do značaja, sposobnosti... Posameznik, ki je odprt in živahen, bo postal med sodelavci kmalu priljubljen. Vemo, da so po navadi takšni ljudje tudi zadovoljni s svojim delom. Obratno pa so nepriljubljeni posamezniki tudi s svojim delom nezadovoljni ali pa morajo vložiti veliko več truda v to, da bi dosegli zadovoljstvo. Pomembna so tudi stališča posameznika do dela in ljudi. Velikokrat je vzrok neprilagojenosti v tem, da posameznik ne razume ali ne želi razumeti stališča in nalog skupine, v katero se je vključil.

Kako se bo posameznik prilagodil skupini, je odvisno tudi od odnosov med ljudmi, ki so že v skupini, od načina komuniciranja med člani skupine. Možnih je več načinov komuniciranja. V naši samoupravni družbi naj bi bilo komuniciranje in informiranje ljudi maksimalno. Vsi naj bi bili o vsem kar najbolj obveščeni. Če člani skupine o svojih problemih medsebojno razpravljajo, se s tem tudi spoznavaajo, vplivajo drug na drugega in usklajujejo svoja stališča, obenem pa tako

povečujejo trdnost skupine. Novi člani pa se bodo v tako enotno skupino veliko lažje vključevali. Pogosto pa delavci o delu drugih in tudi o svojem delu vedo zelo malo ali tudi nič. Nad celotno skupino bdi vodja, ki je o vsem seznanjen in usklajuje delo skupine. Ljudje pri takem delu ponavadi niso zadovoljni, čeprav so lahko ob uspešnem vodji zelo produktivni.

Večina ljudi čuti potrebo po tekmovanju, da čimbolj neodvisno od drugih zadovoljuje svoje potrebe. Rezultati tekmovanja v skupini se lahko kažejo v povečani produktivnosti, pogosto pa tudi v poslabšanju odnosov med posamezniki. Bolj sposobni bodo hitro napredovali in obenem ljubosumno čuvali svoje znanje in izkušnje. Manj sposobni posamezniki pa bodo stalno neuspešni, stalno bodo brezvoljno zaostajali in bodo veliko manj naredili, kot

če tekmovanja ne bi bilo. Skupina kot celota pa bo neproduktivna, uspešni in zadovoljni bodo le nekateri posamezniki.

Obratno pa so skupine, ki imajo skupne cilje, katere so sprejeli vsi njeni člani, ponavadi mnogo bolj uspešne in učinkovite od tekmovalnih skupin. Za člane take skupine je značilno stremljenje k istemu, skupnemu cilju in nenehna medsebojna pomoč in sodelovanje.

Ne smemo pa misliti, da v takšni skupini ni tekmovanja. Tudi v teamskem delu imajo posamezniki potrebo po priznanju in pohvali za zasluge pri doseganju skupnih ciljev. Brez tega bi se izgubila identiteta posameznika, nesposobni in nedelovni bi se skrivali za pridnimi posamezniki, uspešnost skupine kot celote pa bi bila vprašljiva.

E. Gladež, J. Gruden

IZREKI

Navdušenje se ne ustvarja z agitacijo.

Nepszabadszag

Na politiko ne smejo vplivati ne sanje ne iluzije.

Atatürk

Mali aktivist

IZ NAŠIH KRAJEVNIH SKUPNOSTI:

LEŠE BODO S SAMOPRISPEVKOM HITREJE
NAPREDOVALE

V že spomladansko obarvanih Lešah smo pri vrtnih opravilih za hip zmotili Filipa Jelena, predsednika sveta nove krajevske skupnosti Leše.

»Rezultat nedavnega referenduma je jasen dokaz, da smo Lešani le za lastno KS in za solidaren napredek. Vsem nam je dobro znano, da prej v vaški skupnosti ni bilo toliko samostojnega odločanja, prav tako en sam naš delegat v KS Prevalje ni bil vselej dovolj močan, da bi lahko zagovarjal naše želje in potrebe. Naši krajanji vidijo v novi KS večji napredek, več samostojnega odločanja in povezave. Vidiijo prednosti tudi v zbiranju sredstev in v njihovem pravilnem trošenju.«

»Kaj boste na Lešah s sredstvi samoprispevka najprej uredili?«

»Sedaj, ko je referendum uspel, pričakujemo s pomočjo samoprispevka marsikaj. Tako bomo dobili nov vrtec, dva razreda za osnovno šolo, eno večjo dvorano s 100 sedeži pa tudi dva mala prostora za dejavnost mladih. S sredstvi, ki jih bomo zbrali v KS, pa bomo končno uredili lokalne ceste, predvsem tisto proti Vušiču in »novim bajtam«. Tudi sanitarno Leše niso urejene. Še danes je tu okrog 60 odstotkov stanovanjskih hiš, ki nimajo urejenih sanitarij na splakovanje. Vzrok za zaostalost je neurejena kanalizacija. Prav to bomo se-

daj uredili. Težave imamo tudi s telefoni. Samo enega imamo na Lešah. Že pred leti smo zaprosili še za dodatnega. Tudi 19 naših krajanov ima na pošti prošnje za telefon. Zaradi neurejenih telefonskih zvez so velike težave.«

»Lešani ste dobili lastno KS. Ali bo ta imela tudi lastne službe?«

»Že v začetku letošnjega leta smo na Lešah v vaški skupnosti pričeli samoupravno delovati. Izvolili smo svet in skupščino KS, razne komisije in delegacije. Tako je bila naša KS pripravljena za delo že pred referendumom. Zaradi lastne KS še ni rečeno, da nimamo več težav. Ne vemo, kje bomo dobili prostore za organe KS in družbenopolitične organizacije, SIS in delegacije. Že vaška skupnost je bila brez prostorov. Zato so bili ponavadi vsi papirji kar pri meni ali pri tajniku doma. Sedaj si česa takega ne bomo smeli privoščiti. Ker nimamo ustreznih prostorov, bi bilo nesmotrno ustanavljati še samostojne službe za potrebe KS. Dogovorili smo se, da bomo tudi v bodoče iskali pomoč v KS Prevalje, kjer bomo imeli poseben žiro račun, na katerega se bodo stekala naša sredstva. Prav tako na Lešah ne bomo imeli v KS nobenega zaposlenega. Delovali bomo, kot smo doslej.«

F. Rotar

ZDRAVJE

MATI IN DRUŽINA

Poleg hitro se menjajočih današnjih časov, moderne tehnike in znanosti, ki terjajo od človeka dodatne obremenitve, smo v zadnjih petdesetih letih opazili tudi velike spremembe v družbenem življenju in položaju žena. Nekdaj dojišče, varuhinje in vzgojiteljice svojih otrok, gospodinje svoji družini, danes pa že okrog polovica žena še dodatno zaposlenih izven doma, kar terja od njih vedno večje napore. Prav zaradi te prezaposlenosti mora danes žena pri načrtovanju potomstva mirno in trezno premisliti, kaj pomeni biti mati, kakšne so njene dolžnosti in ali bo sposobna to važno poslanstvo dobro opraviti.

Da bi pravilno ocenili mesto matere v družini, bi omenili ugotovitve Johna Spencea, ki je v tisočih družinah primerjal okolje z zdravjem otrok. Ugotovil je prevladujoč dejavnik — zmožnost matere. Če je odpovedala ona, so trpeli njeni otroci oziroma če je bila s svojo preudarnostjo in pogumom življenju kos, je bila varuh njihovega zdravja. Mati se nam torej pokaže kljub slabostim kot temeljni ste-

ber družinskega kroga, kot glavni čuvaj otrokove blaginje.

Ljudem kakor tudi drugim živim bitjem so potrebne družbene skupnosti — družine. Družina je tista temeljna enota družbe, ki skrbi za varno okolje, ki zagotavlja naraščanju zadovoljevanje potreb, hkrati pa do skrajnosti omejuje nevarnosti za zdravje. Družina mora skrbeti za varstvo in gotovost otroka vse dotle, ko ni sam usposobljen za samostojnost v tem zapletenem svetu.

Zdravje otroka je odvisno od treh glavnih dejavnikov: dednosti, okolja in zmožnosti tistih, ki morajo skrbeti, da se otrok znajde v takšnem okolju, ki ustreza njegovim potrebam. Za dednost in okolje je odgovorna družina, mati pa je odgovorna za polovico dednosti in za celotno okolje med nosečnostjo.

Škodljivosti med nosečnostjo

Danes nam je znano, kolikšen pomen ima za razvoj otroka materino zdravje med nosečnostjo. Odkar so se rdečke in zdravilo talidomid zastrašilo pojavile na obzorju, so je pozornost obrnila

tudi k drugim boleznim, zdravilom in kakovostni hrani, ki jo dobiva razvijajoči se plod skozi posteljico. V maternici je plod popolnoma odvisen od matere glede kisika in hranilnih snovi, odplavljanja ostankov, toplote, zaščite... Jasno je, da lahko mnoge nepravilnosti otroka izvirajo prav iz škodljivih snovi, ki pridejo do otroka od matere. Noseča mati se mora truditi za čim boljše zdravje, za čim kvalitetnejšo zdravo prehrano ter redno strokovno varstvo med nosečnostjo, ob porodu in po njem.

Hranjenje in nega otroka

Nepravilno hranjenje otroka lahko ogroža njegovo zdravje. Trgovine so sicer dobro založene in dajejo jamstvo, da je hrana najboljše, še daleč pa ni najprimernejša. Ko hrano kupujemo, moramo vedeti, kakšna je zdrava prehrana in kakšne so potrebe pri posameznih članih družine.

Najpomembnejše je hranjenje v prvih šestih mesecih življenja. Velik pomen pripisujejo dojenju. Mamice bi se morale zavedati, da je dojenje največja dota, ki jo lahko dajo svojemu otroku. Nadomeščanje mleka z umetno prehrano ima svoje slabe strani. Sploh v razvijajočih se deželah, kjer ni vedno na razpolago pravih nadomestkov.

Solske mame dobro kuhajo

Za pravilen telesni in duševni razvoj je poleg sodobne, zdrave prehrane potrebna tudi pravilna nega otroka. Vsega tega pa se lahko bodoča mamica nauči v materinski šoli.

Varstvo otroka

Najsi bodo družbene službe in zasebna varstva še tako dobro organizirana, vsakodnevnega varstva in pažnje matere, ki je že po naravi zavzeta za dobro svojega otroka, ni moč nadomestiti. Kaj doživlja dojenček, ko ga nenadoma pahnemo v tuje naročje, ni moč analizirati. Idealno bi bilo, da bi otroka skozi prva otroška leta vodila mati.

Prva pomoč in preprečevanje nezgod

Tudi ko se zgodi nesreča, bo mati prva zraven. Da bo njen ukrep pravilen, mora vedeti osnovne prve pomoči in imeti na zalo-

gi zdravila za vsakodnevno potrebo. Veliko nesreč je mogoče odvrniti, če starši dovolj poznajo otrokovo obnašanje in vedo, kaj lahko pričakujejo od radovednih in podjetnih otrok. Mati, ki pusti vrelo vodo na dosegu otrokovih rok, in oče, ki je pustil steklenico s smrtno nevarnim razpršilom za mrčes na tleh, ravnata skrajno neodgovorno, kajti ne pomisli, kako hitri in radovedni so otroci. Za otroke smo odgovorni mi, starši, kajti nesreče se ne pripetijo, ampak so povzročene.

Načrtovanje družine

Ko načrtujemo potomstvo, se moramo zavedati odgovornosti. Otroke naj bi rodili samo starši, ki si jih žele, ki so pripravljeni dati jim dom, ljubečo skrb in temeljne človeške potrebščine. Otroku sta potrebna oče in mati, ki živita v dolgotrajnem medsebojnem razumevanju. Statistike iz nekaterih držav, ki navajajo podatke o družinah z enim rednikom in o slabših gmočnih razmerah, nam govorijo tudi o slabšem telesnem in čustvenem zdravstvenem stanju otrok. Za odstranjevanje teh težav moramo povečati odgovornost za medse-

bojne odnose, moramo se bolje seznaniti z načrtovanjem družine, širiti moramo vzgojo za življenje, kamor spada tudi spoštovanje človeka.

N. K.

(Za referat za zdrav. vzgojo)

IZREKI

Izobrazba je srečnemu okras, nesrečnemu zavetje.

Veliko je mnogoznalcev, ki so brez razuma.

Upanja pametno mislečih so izpolnljiva, upanja nespametnih ne.

Veliko jih je, ki se niso učili pameti, pa vendar po pameti žive.

Učimo se preprostega izražanja

(Nadaljevanje)

OBOGATIMO JEZIK

Jezik obsega na tisoče besed. Človek z dobro splošno izobrazbo jih obvlada kakih 8.000 do 10.000. Goethejev besedni zaklad je znašal 20.000 do 25.000. Vsakdanje jezikovne potrebe se gibljejo pri skromnih 2.000 do 3.000 besedah. Z njimi obvladamo že okrog 80 % vseh pogovorov. Če znamo kakih 500 najbolj pogostnih besed tujega jezika, se z njimi za silo še kar sporazumemo.

Tudi dnevno časopisje redko preseže standard 2.000 do 3.000. Sklep: barvitih in živih odtenkov, ki jih jezik ponuja, ne izkoristimo.

Zato sledi nekaj primerov (vaj), ki naj pokažejo, kako pestro izbiro nudi jezik in kako malo jo znamo uporabljati.

Vaje so sestavljene iz preprostih stavkov. Pod njimi so po tri prazne vrstice. Besede, ki so natisnjene polkrepko, je treba nadomestiti s takimi, ki imajo enak ali soroden pomen (pravimo jim soznačnice ali sinonimi). Primer:

Na vrvi **visi** krogla.
Na vrvi **binglja** krogla.
Na vrvi je **pritrjena** krogla.

Meso je dobro.

Film ni bil slab.

Škodo je treba odstraniti.

TV spored je spet enkrat ne-
užiten.

Tovariš Kovač je zanimiva
osebnost.

Mnogi ljudje na svetu so lačni.

Otroci se hitro učijo.

Sodba je pravična.

SZ je velika dežela.

Danes mi nič ne gre od rok.

Govoril je tiho.

Zvezde svetijo.

(Se nadaljuje)

Koroški oktet na otvoritvi knjižne razstave

drugi narodi lahko pohvalijo s pisano besedo več tisočletij staro.

V srednjem veku je veljal za velikega gospoda oni, ki je znal besedo zapisati in jo prebrati, danes merimo stopnjo civilizacije po številu pisanih in obseg pisanja merimo po tonah porabljenega papirja. Če sodimo po potrošnji papirja na prebivalca, smo Slovenci, sploh pa Jugoslovani, še vedno med nerazvitimi, čeprav nam zadnje čase ravno poplava pisane besede para živce.

Ni torej vseeno, koliko je napisano, temveč kaj in kako je zapisano. Ljudstvo ima modre izreke v rabi, npr. »Beseda ni konj«, pa zopet drugo: »Jezik pomori jih več, kakor kuga, glad in meč«. Modrost v teh ljudskih izrekih je zares velika. Ni vseeno, kaj je zapisano in kako. Če bi se vsi spori ali vojne odigrale na bojišču in s silo, ne pa za pogajalno mizo, bi komaj še ostala peščica živih, tako pa se le sporazumemo, zapišemo in zapisano spoštujemo. Važno je, da zapisano besedo spoštujemo!

To je le ena plat, bi rekli praktična plat pisane besede. Druga, nič manj pomembna, pa je estetska plat besede. Če bi naši veliki pesniki in pisatelji pisali samo zase in teh zapisov ne bi dobilo v roke ljudstvo, bi bilo oropano neizmernih lepot, ki jih žlahtno oblikovana beseda prinaša. Tudi zgodovina ne bi bila zgodovina, če je ne bi shranili v pisani besedi. Človek je v vsem dogajanju narave najmočnejši ravno zato, ker je sposoben izraziti svojo duševno vsebino s pisano besedo.

Se in še bi lahko razpredali misli o pisani besedi, vendar ni naš namen danes tak, temveč drugačen — da se dogovorimo, kaj smo dolžni pisani besedi, ki je naš otrok, naše zrcalo in končno tudi naše orožje. Predvsem smo ji dolžni spoštovanja in nege. Tako kot otroku, da raste v zdravem okolju, da bo poštena in tako družbeno koristna, da bo lepo umita in počesana in da ne bo služila nizkotnim hotelom, temveč nenehnemu požlahtnjevanju človekovega dostojanstva.

Številne založbe, ki se profesionalno bavijo z izdajanjem knjig, same ne morejo mnogo storiti, če nimajo kje črpati besed. Nekoč je bila pravica pisanja dana le redkim, danes je dana vsakomur, vendar mu ta pravica nalaga tudi dolžnosti, ogrom-

ne in trajne dolžnosti do družbe in do sebe.

Prisotni smo neizbežnim pojavom ničvredne literature, ki je prej družbeno škodljiva kot koristna, pa se prodaja za nizko ceno, ker gre za velike naklade, vsebinsko vredne knjige pa so dostikrat zaradi visoke cene širši javnosti komaj dostopne. Vsi to vemo, se jezimo, ukrenemo pa bore malo. Akcijo mora izpeljati vsa družba, ne more je posameznik niti družbenopolitična organizacija. Dobra knjiga velikokrat potrebuje družbeno pomoč in te ji družba ne bi smela odreči.

Mladino navajamo k branju na vse mogoče načine, tudi s tekmovalni, bralnimi značkami, ustanavljamo krožke, ko pa izstopi iz šole, marsikdo izgubi stik z literaturo, ker se utopi v skrbi za kruh, se izgubi v preštevilnih aktivih, ki jih ne razume, ki so pisani malomarno, v trdi in popačeni slovenščini in vse to se mu upre, da zasovraži vse, kar je tiskane-ga. Treba bo nekaj ukreniti! Tudi uradni akti — gradivo — kot temu pravimo, bi morali biti pisani v lepem jeziku. To vsekakor nekaj stane, vendar se temu strošku ne bi smeli izogibati kot tudi ne pomoči, da dobra literatura prodre med čim širše množice ljudi. V temeljnih organizacijah in delovnih organizacijah so sindikati dolžni skrbeti za kulturno dejavnost svojih članov, prav tako kot za telesnokulturno ali za boljšo življenjsko raven. Te dolžnosti jih nihče ne odvzame, na tem področju pa je še mnogo dela. Knjiga ima pri vzgoji ljudstva za vse večne čase največji pomen, večjega kot radio in televizija. Govorjena beseda izgine v naslednjem trenutku, pisana pa ostane poznim rodovom.

Silna moč pisane besede je bila velikokrat kamen spotike v zgodovini. Fašizem je najprej prišel sežigati knjige, ki mu niso bile po volji — tedaj so ljudje rekli: »Danes sežigajo knjige, jutri bodo ljudi,« in tako se je tudi zgodilo, pa že prej, v časih inkvizicije in protireformacije.

Knjiga ima človeško moč, zato zasluži tudi njegovo dostojanstvo, živi pa dalj kot človek, zato je tudi bolj pomembna.

Skrb za dobro literaturo je skrb za lepo bodočnost naroda in za to skrb nam ne sme biti žal sredstev in truda. Človekovih sedemdeset let življenja ne pomeni mnogo v primerjavi s kulturno

Prodajna razstava knjig

V tednu od 16. aprila naprej je bila v Likovnem salonu na ravnem gradu prodajna razstava knjig naših dveh založb: Pomurske založbe iz Murske Sobote in Tehniške založbe iz Ljubljane. Razstavo je organizirala komisija za kulturo pri svetu sindikata železarne Ravne.

Poleg namena, da založbi prikažeta svoj književni program, je imela razstava tudi prodajni značaj, in podobno kot pri prejšnjih književnih razstavah, je bilo možno naročiti knjige in jih kupiti tudi po nižjih cenah.

Otvoritev je bila 16. aprila; v sporedu je nastopal s pesmimi Koroški oktet, inž. Mitja Šipek pa je orisal pomen knjige, kar tu objavljamo.

BESEDA O KNJIGI

Tiskana ali pisana beseda nam je danes nekaj tako vsakdanjega, da je sploh ne opazimo, je kot zrak vsakdanja, vendar ravno ta-

ko za življenje nujno potrebna. Niti pol tisočletja ni minilo, ko je bila prva knjiga v slovenščini natisnjena, medtem ko se nekateri

Janko Celec, Ex libris, OŠ Koroški jeklarji, 8. a

zgodovino vsega naroda, katere-
mu človek pripada.

Danes, v teh razburkanih časih,
je dobronamerna beseda lahko
rešitev človeka, zlonamerna pa
njegov propad. Človeštvo, vsaj v
civiliziranih deželah, se danes
utaplja v duševnih krizah, ne v
fizičnih, ta pa so lahko resnejša
žarišča vojn kot materialne krize.

Dobra knjiga z dobronamerno
besedo je lahko odrešenik. Ne po-
zabimo tega!

PESMI NAŠIH DELAVCEV

JEKLO — KRI

V jeklu je moč,
v človeku je kri.
V življenju njegovem
ljubezen gori...

V žarečih plamenih
visoko v nebo,
on kuje,
varuje,
kar srce
si želi...

In krepko s kladivom
po jeklu udari,
da se zaiskri,
ljubezen v njem
pa še vedno gori,
živi in gori,
kot jeklo žareče
visoko v nebo,
kriči...

R. L.

MOJA, TVOJA POT

V imenu svobode,
ljubezni in miru...
V imenu ptic,
ki pojejo,
naj veter zaihti,
svoj šum šumadi...

Saj, kdor ga čuje,
mu srce veli,
naj leti
kot jata ptic,
ki jih ni...

V imenu svobode,
ljubezni in miru,
v imenu ptic,
ki pojejo,
naj morje zabuči,
naj gora zarohni...
Da bi tudi ti
kot jaz
odprl dlani
za dobre ljudi,
ki jih ni.

V imenu vseh,
ki imajo lepo misel,
v imenu src,
ki jočejo,
saj nočejo
trpljenja in norčij,
ki jih ne sme več biti,
in jih ni...

R. L.

Kako visoko?

izgubili z istoimensko ekipo s
23:21.

Mladinci so na gostovanju v
Ptuj izgubili z Dravo s 18:26,
doma pa so igrali neodločeno z
Mariborom 14:14.

NOGOMET

V drugem delu spomladanske-
ga dela prvenstva so gostujoče
ekipe kar trikrat zmagale. V Dra-
vogradu je Fužinar premagal vo-
dilno Ojstrico s 3:0, na Prevaljah
je Akumulator premagal Leše s
4:1, Radlje so v Črni premagale
Peco s 2:1, Slovenj Gradec pa je
doma premagal Korotan s 3:1.
Kljub porazu še vedno vodi Oj-
strica s 15 točkami, Fužinar jih
ima 14, Akumulator pa 13 in tek-
mo manj.

KEGLJANJE

Na zaključnem občinskem sin-
dikalnem prvenstvu v kegljanju
na 200 lučajev mešano je nasto-
pilo deset finalistov. Prvo mesto
je osvojil Peter Ozmec, regional-
na zdravstvena skupnost, z 864
keglji, drugi je bil Jože Trefalt,
livarna, ki je podrl 837 kegljev,
tretje mesto pa je osvojil Ernest
Mastner, Partizan Podpeca, z 833
keglji.

TEKMOVANJE INVALIDOV

Na Jesenicah je bilo odprto
prvenstvo gorenjske regije v
kegljanju in streljanju. Sodelo-
vali so tudi invalidi železarne
Ravne.

Med posamezniki se je izkazal
Stanko Prinčič, ki je na 100 luča-
jev mešano osvojil prvo mesto s
456 podrtimi keglji. Naša ekipa
je bila druga.

Pri strelcih je bil med našimi
najboljši Ivan Hočevar, ki je
osvojil četrto mesto s 142 krogi.
Strelska ekipa železarne Ravne
pa je osvojila tretje mesto.

Š. F.

PREVALJSKI MLADINCI — OBČINSKI PRVAKI V ODBOJKI

Nepričakovano, vendar zaslu-
ženo so mladinci s Prevalj osvo-
jili prvo mesto v občinski od-

REKREACIJA IN ŠPORT

KLUBSKO PRVENSTVO FUŽINARJA V ALPSKEM SMUČANJU

Na Ošvenovem travniku je tek-
movalo 88 smučarjev — od cici-
banov pa do veteranov nad 60
let. Uvrstitve najboljših:

mlajši cicebani: 1. Srečko Fri-
auf, 2. Peter Friauf;
mlajše cicebanke: 1. Aleksan-
dra Venek, 2. Andreja Mihelač;
cicebani: 1. Dragan Čekon, 2.
Tomaž Kostanjevec;
cicebanke: 1. Tanja Kričej, 2.
Barbara Volčanšek;
mlajši pionirji: 1. Pavli Čebulj,
2. Matej Čuješ;

mlajše pionirke: 1. Aleksandra
Kamnik, 2. Mirjan Videmšek;
starejši pionirji: 1. Boris Ma-
klin, 2. Lojzi Potočnik;
mladinke in članice: 1. Mateja
Koren, 2. Erna Kotnik, 3. Fanika
Kordež;
mladinci in člani: 1. Jurij Po-
točnik, 2. Boris Kotnik, 3. Roman
Skrinjar.

ATLETIKA

V Celju so tekmovali mladinci
na kvalifikacijah za ekipni držav-
ni finale. V ekipni konkurenci so
bili najboljši Celjani. Med posa-
mezniki pa so se izkazali mladinc-

ci Koroškega atletskega kluba.
Strmčnik je osvojil prvo mesto v
skoku v višino, s tem da je dose-
gel nov koroški rekord — 196 cm.
Pešič je sunil člansko kroglo nad
12 metrov in bil prav tako prvi.
Za presenečenje pa so poskrbeli
mladi koroški sprinterji, ki so
zmagali v štafeti 4x100 m s ča-
som 45,8, kar je prav tako nov
koroški rekord. Tretje mesto pa
sta osvojila Kadiš pri daljavi in
Okrogelnik v teku na 1500 m.

NAMIZNI TENIS

Na Jesenicah je bil tradicional-
ni memorialni turnir Judite Pav-
lič, na katerem so nastopile tudi
igralke in igralci Fužinarja. Pri
mladincih je osvojil prvo mesto
Günter. V članski konkurenci je
bil Leš tretji, Günter pa četrti,
pri mladinkah je Trbižanova
osvojila tretje, Horvatova pa če-
ttrto mesto, med članicami pa je
bila Horvatova tretja.

GOSTOVANJE V ČSSR

Mladinci in mladinke Fužinarja
so gostovali v Ždaru in zmagali v
ekipni konkurenci. Med posamez-
niki je osvojil prvo mesto Jane-
žič, drugi je bil Günter, četrti pa
Leš. Pri mladinkah je bila prva
Logarjeva, druga pa Ačkova.

ODBOJKA

V zadnjem kolu druge zvezne
lige-zahod je Fužinar na Ravnah
premagal Karlovac s 3:1 in se na
koncu sezone uvrstil na tretje
mesto z 28 točkami. Mežičani so
gostovali v Mariboru in bili po
pričakovanju poraženi s 3:0. S 14
točkami so osvojili sedmo mesto
in obdržali status drugoligaša.
Prvak je Metalac iz Siska, drugo
mesto pa je osvojila ekipa Mari-
bora — Stavbarja.

ROKOMET

V 12. in 13. kolu republiške li-
ge-vzhod so člani Fužinarja iz-
gubili obe tekmi. Na Ravnah jih
je premagala izkušena ekipa Mi-
nerve s 27:30, v Mariboru pa so

Povsod cveti

Dinamika mladosti

bojarski ligi, kjer je sodelovalo 6 ekip, med njimi tudi Fužinar in Mežica. Njihov uspeh je toliko večji, ker so pred tekmovalcem ostali brez dveh igralcev prve peterke, ki zaradi študija nista utegnili vaditi in igrati (Gradišnik, Sonjak) in v drugem delu še brez tretjega (Petek), ki je odšel k vojakom.

V prvem delu tekmovalja so Prevaljčani dobili vse tekme. Od tega štiri z rezultatom 3:0, eno pa s 3:2. V drugem delu so kljub domačemu terenu morali priznati premoč igralcev iz Mežice in izgubili s 3:2. Tako sta Mežica in Prevalje imela enako število točk, vendar je Prevalje osvojilo prvo mesto zaradi boljše razlike v setih.

Za Prevalje so igrali: Bojan Ivartnik, Slavko Bezjak, Davorin Petrovič, Slavko Krpač, Slavko Šart, Zdravko Petek, Stanko Ldrant, Dušan Petrovič, Marko Ivartnik, Bojan Libnik, Boris Vidmajer in Milan Popovič. Za uspeh ima veliko zaslug njihov vaditelj tov. Martin Blatnik, ki je v zelo kratkem času uspel vzgojiti rod mladih in perspektivnih igralcev-odbojkarjev in kljub kadrovskim težavam uspel osvojiti naslov občinskega prvaka. Pri tem uspehu ne smemo mimo tova. Danija Kautičnika, ki trenira ekipo pionirjev in pomaga tova. Blatniku pri delu.

Na doseženi uspeh smo lahko ponosni vsi Prevaljčani. Igralcem in trenerjem čestitamo k osvojitvi prvega mesta. Uspeh jim naj bo vzpodbuda za še bolj intenzivno vadbo, da bi bili tako uspešni tudi še v članskih vrstah ter bi tako na Prevaljah igrali in gledali kvalitetno odbojko.

J. D.

ŠAH

ZBOR DELEGATOV KOROŠKE ŠAHOVSKE ZVEZE

31. marca so se zbrali delegati vseh šahovskih organizacij Koroške v Dravogradu, da pregledajo svoje delo, izvolijo nove organe in si začrtajo pot in delo v bodočnosti. Poročila so bila je-

drnata, s precejšnjo mero samokritike. Torej, storili bi lahko več, kot smo. To je tudi osnova za bodoče delo. Velik poudarek je na boljši medsebojni povezavi in sodelovanju ter na vzgoji mladega kadra, kakor tudi na še boljšem sodelovanju z zamejskimi Slovenci. Pokazalo pa se je, da se rojevajo tudi novi centri organiziranega igranja šaha, in to na Selah pri Slovenj Gradcu, v Šentanelu in Holmcu. Predsednik KSŽ je še naprej ostal tovariš Rajko Poberžnik, novi podpredsednik pa je tovariš Vlado Peruš.

Po končanem zboru delegatov so bili razglašeni rezultati »Raspoličevega memoriala«, ki je letos veljal tudi za koroško člansko prvenstvo posameznikov. Zmagal je Jože Laznik, KOSK Dravograd, in tako osvojil naslov koroškega prvaka za leto 1979. Udeleženci »fužinarji« so se uvrstili takole: 5. Herbert Komarica, 6. Jože Jesenek, 8. Niko Ristič, 9. Jože Žunec in 12. Danilo Peruš. Udeleženci so bili izbrani po posebnem ključu in jih je bilo 14.

Po podelitvi priznanj je bil tudi 1. hitropotezni turnir (od štirih v 1. 1979), ki velja za koroško prvenstvo posameznikov. Udeležilo se ga je 36 igralcev vseh koroških šahovskih organizacij. Tekmovali so v dveh polfinalnih skupinah, od katerih se je iz vsake v finale uvrstilo po 6 igralcev. Od 12 finalistov je bilo kar 5 igralcev Fužinarja, ki so v finalu zasedli naslednja mesta: 4. Danilo Peruš 7,5 točke, 5. Jože Jesenek 6, 8. do 9. Jože Žunec in Andrej Erjavc po 4,5 in 10. Niko Ristič 3,5. Zmagal je Janez Poberžnik, KOSK Dravograd, z 9 točkami. Naslednji turnir bo v Črni, sledil mu bo na Ravnah, oba v počastitev krajevnih praznikov, zadnji pa bo v Radljah v počastitev 29. novembra.

HITROPOTEZNO PRVENSTVO SLOVENSKEGA MEST IN KRAJEV

Tudi letos so se tega tekmovalja udeležile članska, ženska in mladinska vrsta Raven. Tekmovanje je bilo v Ljubljani 1. aprila.

Največji uspeh našemu mestu je letos prinesla mladinska ekipa v sestavi: Danilo Peruš, Marko Vrečič, Boris Grzina in Branko Špalir z osvojitvijo 5. mesta med 21 ekipami, za zmagovalcem Mariborom, Jesenicami, Ljubljano in Celjem. Tudi ženska vrsta, ki sta jo sestavljali Ivanka Čreslovnik in Mateja Smrtnik, se je uvrstila na zelo dobro 11. mesto od 26 udeleženi ekip. Članska vrsta se je povzpela od lanskega 23. mesta na 17. letos, ko se je borilo 49 ekip.

Viktor Pesjak

ALPSKO SMUČANJE NA KOROŠKEM

Pri ZTK Ravne na Koroškem deluje komisija za alpsko smučanje, ki jo sestavljajo predstavniki štirih klubov, ki delajo v občini. Komisija naj bi usklajevala delo na področju alpskega smučanja ter različne interese in skrbela za skladen razvoj in napredek smučanja. V komisiji se klubi dogovarjajo: o formiranju in delu selekcije, o poteku priprav selekcije, delitvi sredstev, o izvedbi tekmovalj in podobnih vprašanjih, ki se enotno rešujejo v okviru občine.

Do sedaj je komisija tudi povezovala delo, ki je potekalo v vseh koroških občinah. Za boljše delo na tej ravni bo treba ustanoviti komisijo za vse koroške občine. Vsi smučarski delavci na Koroškem ugotavljamo, da mora priti do tesnejšega skupnega dela v regiji in do sodelovanja z obema sosednjima (mariborsko in celjsko), ki vse tri skupaj tvorijo vzhodno tekmovalno skupnost. Na tej ravni smo v letošnji sezoni dobro sodelovali predvsem pri izvedbi regijskih in republiških tekmovalj.

V pretekli sezoni smo v občini Ravne imeli selekcijo 15 mladih tekmovalcev in za njihove priprave združili 35% sredstev, ki jih dobimo od ZTK (tj. 17 starih milijonov). Težave imamo v tem, da ne moremo plačati profesionalnega trenerja in zagoto-

viti dovolj sredstev za delo selekcije, to je za skupne priprave pred sezono in med njo. Tako se delo omeji le na minimalne priprave pred sezono, v sezoni pa poteka delo le po klubih.

Za selekcijo ne moremo združiti več sredstev, ker bi bila s tem okrnjena osnovna dejavnost klubov in bi bil pretrgan dotok novih tekmovalcev v selekcijo. Smučarski delavci menimo, da smučanje kot prioriteta panoga dobi premalo sredstev, posebno še, ker mora za množičnost skrbeti sama, sama si mora vzgajati najmlajše tekmovalce, osip pa je velik.

Sredstva za naraščaj tekmovalcev bi morala biti zagotovljena iz naslova množičnosti (predlog za pionirje do 12. leta). Komisija si bo prizadevala, da bi bilo delo s selekcijo nemoteno, da bomo dobili stalnega trenerja, ki bo skrbel za strokovno vadbo te selekcije. Upravičenost tega dokazujejo rezultati, ki so tudi odraz že večletnega skupnega dela. Ti rezultati so, da imamo tekmovalca vrhunske kvalitete med člani (Andrej Stefanovič), ki s svojimi uspehi v prejšnji sezoni spada v vrh naših najboljših smučarjev. Pri mladincih je v samem vrhu Miran Stefanovič. Pri starejših pionirjih štirje tekmovalci (Maklin, Potočnik, Ažnol, Fužirjeva) držijo korak s sotekmovalci v republiki, saj se uvrščajo pod 20. ali celo pod desetim mestom.

Od mlajših pionirjev ima pravico nastopa na tekmovaljih kar 17 tekmovalcev od skupno 55 v Sloveniji, kar štejejo za enega naših največjih uspehov, saj se tudi večina teh tekmovalcev uvršča pod 10. mesto (Čuješ, Čebulj, Jelen, Žagar, Srebre, Pustoslavšek, Petrič, Videmškova, Orešnik).

Iz kratkega pregleda rezultatov vidimo, da dosedanje načrtno skupno delo daje že tudi rezultate. Če hočemo, da bodo še boljši, je potrebno še bolj strokovno in zavestno delo. Vsem, ki kažejo napredek, je treba omogočiti optimalno vadbo, to pa pomeni, da je treba v osnovi rešiti predvsem problem financiranja smučanja kot množičnega in vrhunskega tekmovalnega športa.

V pretekli sezoni je treba pohvaliti tudi vse klube in organizatorje tekmovalj. Teh je bilo dosti in bila so vsa odlično organizirana. Na njih je nastopilo prek tisoč tekmovalcev vseh starosti.

Vsi smučarji upamo, da bomo pri nadaljnjem delu še bolj uspešni.

Komisija za alpsko smučanje

IZREKI

Mnogi počnejo najgrše reči, pa imajo najlepše besede na jeziku.

*

Strah vzgoji klečeplaznost, ljubezni pa ne pozna.

*

Plemenite sadove si pridobiva učenje z naporom, slabe obira brez truda.

*

Zaman se trudi, kdor bi rad k razumu pripravil človeka, ki si domišlja, da ga ima.

Kolesarski izpit

NESREČE PRI DELU V APRILU

Peter Brieman, TOZD vzmetar — pri brušenju vezi za listnate vzmeti si je obrusil konca palcev na levi in desni roki.

Mirko Slatinek, TOZD industrijski noži — pri snemanju orodja z odlagalne stolice mu je padel prah v desno oko.

Franc Kotnik, TOZD industrijski noži — pri ravnanju grafičnega noža mu je ta zdrknil in ga skozi rokavico urezal v dlan desne roke.

Vlado Kopriva, TOZD kovinarstvo — pri prestavitvi materiala mu je železna palica poškodovala palec na desni roki.

Jože Cizerl, TOZD vzmetar — na spolzkih tleh, prepojenih z grafitno mastjo, mu je spodrsnilo. Pri padcu si je poškodoval prstane leve roke.

Martin Škrubej, TOZD kovinarstvo — pri razkladanju materiala mu je ta zdrsnil iz roke in mu padel na prste leve roke.

Ivanka Vavče, TOZD industrijski noži — pri prehodu pri rezkalnem stroju se je spotaknila na komandni ročici in si pri padcu poškodovala levo roko.

Plevnik Stanko, TOZD valjarna — z valjarskega ogrodja je nerodno stopil, pri čemer si je poškodoval hrbtenico.

Ivan Akrap, TOZD jeklolivarna — pri jemanju ulitkov iz zaboja se mu je eden skotalil na desno nogo ter mu poškodoval nart.

Alojzija Dobrodel, TOZD valjarna — pri zlaganju valjanih palic na adjustirnih policah si je na razplepenem delu palice poškodovala mezinco in prstanec desne roke.

Edvard Tomšič, TOZD kovačnica — pri izbijanju zagozde pri 600 t krčilnem stroju mu je kladio zdrsnilo z ročaja, pri tem si je poškodoval prstanec desne roke.

Franc Polovšek, TOZD jeklar — pri odlaganju grebljice za vlek žlindre se je spotaknil ter padel in si poškodoval hrbet.

Albin Drug, TOZD jeklarna — pri remontu elektro obločne peči je nerodno stopil, pri čemer si je izvinil levo nogo v gležnju.

Kristijan Rus, TOZD valjarna — s kleščami je prijel valjanec, ko še pultist ni izklopil valjničice. Pri tem se je spotaknil ter padel na vroč valjanec, pri čemer se je opeknel po desni nogi, hrbtu in zadnjici.

Danilo Kadiš, TOZD jeklarna — pri snemanju uteži z ingotov ga je žerjavna veriga stisnila za prstanec desne roke.

Marjan Hovnik, TOZD kovačnica — pri rezanju kovanih palic si je ob vrteči se odrezilni plošči obrusil kazalec leve roke.

Anton Helbl, TOZD valjarna — pri signiranju valjanih profilov se je z ročnim kladivom udaril po desni roki.

Anton Ogriz, TOZD valjarna — pri nakladanju valjanih palic na kamion ga je ena udarila po prsnem košu.

Novo Petrovič, TOZD jeklolivarna — pri obračanju ulitka na tleh je z glavo zadela ob vrtečo se brusilno ploščo ter si poškodoval teme.

Drago Žnidaršič, TOZD valjarna — pri čiščenju ciklona odpravevalne naprave mu je kora, ki je bila v ciklonu, padla na desno roko ter mu poškodovala sredinec.

Jože Trup, TOZD valjarna — pri nameščanju gredic na stolice je dobil desno nogo pod stolico, pri tem si je poškodoval prste.

Aleksander Macogovič, TOZD valjarna — pri zalaganju konti peči so ga gredice stisnile za goleni in gležnja obeh nog.

Stanislav Rus, TOZD valjarna — pri izbijanju obroča na valjarskem ogrodju ga je sodelavec z ročnim kladivom udaril po kazalcu leve roke.

Dominik Plemen, TOZD valjarna — pri nalaganju voza z gredicami se mu je ena skotalila na desno roko ter mu poškodovala palec.

Branko Oder, TOZD kovačnica — pri brušenju kovanca mu je ta zdrsnil z nastavka k brusilni plošči, pri čemer si je ob vrteči se brusni plošči obrusil hrbtno stran desne roke.

Maks Čujež, TOZD jeklolivarna — pri montaži tirnice v livarski okvir ga je ta stisnila ob stranico okvira ter mu poškodovala palec desne roke.

Oto Šuler, TOZD valjarna — sodelavec mu je nenamerno vrغل vroč del gredice v stegno leve noge.

Stanko Mravljak, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — pri signiranju matic se je udaril z ročnim kladivom po palcu leve roke.

Roman Plesnik, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — pri rezanju materiala mu je med čiščenjem le-tega priletela škaja v levo oko.

Srečko Pečovnik, TOZD priprava proizvodnje — na svojem delovnem mestu ob zarisovalni mizi je padel v nezavarovan jašek za ostružke, pri čemer si je poškodoval ramo desne roke.

Franc Popič, TOZD priprava proizvodnje — pri razkladanju

Majska vezenina

zvona, napolnjenega z jedavcem, s pomočjo žerjava mu je ob kamionu zdrsnilo, pri čemer je s telesom udaril ob rob kamiona in si pri tem zlomil rebro.

Franc Pušnik, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — pri zastavljanju nosilca v ogrevni peči kovačnice mu je pri brušenju z ročnim brusilnim strojem priletel tujek v levo oko.

Milan Polajner, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — pri izbijanju valjčnega ležaja iz ohišja s pomočjo ročnega orodja se je ležaj zdrobil, pri čemer se mu je drobec zabodel v prst na levi roki.

Marjeta Sonjak, TOZD komerciala — pri embalaranju industrijskega noža se je ta na lesenih podložkah premaknil, pri čemer se je urezala v kazalec in sredinec na levi roki.

Štefan Repas, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — med vpenjanjem obdelovanca na stružnici se je na ostrih robovih le-tega zbodel v dlan leve roke.

Franc Konečnik, TOZD elektrotehniške storitve — pri pospravljanju skladišča pri ASEJI je z levo roko zadela v oster rob pločevine, pri čemer si je poškodoval palec na tej roki.

Ivan Matjašec, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje — pri montaži hidravličnega cilindra pod dešaržirno napravo gredic so se mu vsule škaje na glavo, pri čemer je dobil tujek v levo oko.

JURIJ SELIŠNIK

Dragi Jurij!

Navaden dan je, a za vse nas nenavaden. Zakaj gori na tvojem delovnem mestu sveča? Kaj je res? Ne, saj ni mogoče. Ob pogledu na tvoje prazno delovno mesto obujamo spomine na čas, ko si bil še med nami.

Rodil si se na Stražišču pod Brinjevo goro 4. maja 1931 dekli Suzani, ki je takrat služila pri okoliških kmetih na Koroškem. Tvoj oče dolgo ni bil poznan, ker to takrat tudi ni bilo posebej važno. Mati si je težko služila kruha za sebe in za tebe. Poročila

se je dvakrat, pa tudi ni bilo sreče v obeh zakonih, saj sta ti oba krušna očeta kmalu umrla in mati je ostala zopet sama.

Ko ti je bilo pet let, si prišel z materjo na Tolsti vrh h Koroškemu, kjer ste živeli z domačo družino vse do leta 1946. Tam vas je zatekla druga svetovna vojna. Skupno z domačimi je pokojna mati Suzana veliko pomagala partizanom, ki so se pogosto oglašali pri tej hiši.

Ti si bil takrat ravno toliko star, da so te lahko porabili za kurirska pota. Tvoj značaj je bil že v mladosti tih, zato sovražnik na tebe ni bil pozoren in si s svojim delom in delom domačih ohranil marsikateremu partizanu življenje. Za vaše skupno delo v narodnoosvobodilni vojski vam je bilo leta 1946 dodeljeno manjše posestvo v Radljah od agrarne reforme.

Leta 1968 si se zaposlil med koroškimi železarji kot pomočnik avtogenega rezalca v čistilnici. Bil si tih, miren, včasih tudi zamišljen.

Tvoj grob je veliko prehitro odprt. Lahko bi še užival sadove svojega dela. Toda že rana mladost ti je vsadila korenine, ki so bile vedno močnejše. Nisi jim bil kos in spravile so te v prerani grob.

Dragi Jurij, sedaj ko stojimo pred odprtim grobom, se ti v imenu sodelavcev, vodstva čistilnice in sindikalne organizacije zahvaljujemo za tvoje delo. Družini in ostalim sorodnikom izrekamo iskreno sožalje. Naj ti bo lahka zemlja!

Detajl

Gibanje zaposlenih v tovarni

od 21. marca 1979 do 20. aprila 1979

Tek. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	TOZD — DS	Odkod je prišel
PRIDOBILI LASTNOST DELAVCA					
1.	Čekon Rudolf	18. 5. 1955	PK strugar	jeklovlek	iz druge delovne organizacije
2.	Fajmut Milan	6. 11. 1958	KV str. kovač	kovačnica	iz JLA
3.	Ferlež Robert	23. 5. 1957	SS metalurški tehnik	raziskave in razvoj	iz JLA
4.	Fuško Mirsad	2. 1. 1956	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
5.	Gerold Mirko	16. 12. 1959	KV kovač o. p.	kovačnica	iz JLA
6.	Godec Stanko II.	5. 3. 1959	NK delavec	ETS	iz JLA
7.	Golob Anton	26. 5. 1959	KV ključavničar	rezalno orodje	iz JLA
8.	Grobelnik Miroslav	24. 3. 1940	KV ročni oblikovalec	jeklolivarna	iz inozemstva
9.	Gruber Adolf	14. 6. 1957	KV strugar	industrijski noži	iz druge delovne organizacije
10.	Juvan Marija	28. 5. 1961	NK delavka	energija	prva zaposlitev
11.	Kastivnik Danilo	8. 5. 1958	SŠ metalurški tehnik	jeklarna	iz JLA
12.	Kert Bojan	6. 2. 1958	KV strugar	SGV	iz druge delovne organizacije
13.	Kotnik Bojan	22. 8. 1956	NK delavec	vzmetarna	iz druge delovne organizacije
14.	Kotnik Zdenka	22. 8. 1953	KV natakara	družbeni standard	za določen čas
15.	Kraker Branko	29. 7. 1959	KV strojni ključavničar	energija	iz JLA
16.	Kralj Tomislav	19. 12. 1952	KV strugar	industrijski noži	iz druge delovne organizacije
17.	Krauberger Leopold	24. 12. 1958	KV žarilec o. p.	valjarna	iz JLA
18.	Lukić Pero	3. 3. 1958	NK delavec	jeklarna	iz druge delovne organizacije
19.	Merkač Branko	8. 8. 1956	NK delavec	komerciala	iz druge delovne organizacije
20.	Metul Peter	11. 1. 1959	NK delavec	transport	iz JLA
21.	Miler Franc	13. 8. 1958	KV strojni ključavničar	SGV	iz JLA
22.	Mlinar Franc	14. 2. 1958	KV ključavničar	valjarna	iz JLA
23.	Nachberger Vinko	29. 12. 1949	NK delavec	jeklovlek	iz druge delovne organizacije
24.	Navodnik Mirko	14. 10. 1954	NK delavec	komerciala	iz druge delovne organizacije
25.	Osojnik Janko	12. 4. 1956	KV gozdar	DS KSZ	iz druge delovne organizacije
26.	Ploder Aleš	22. 4. 1945	NK delavec	kovačnica	iz druge delovne organizacije
27.	Počič Štefka	6. 12. 1940	NK delavka	raziskave in razvoj	iz druge delovne organizacije
28.	Potočnik Alojz V.	27. 5. 1957	KV RTV mehanik	ETS	iz JLA
29.	Prikeržnik Jožef II.	21. 2. 1958	KV strojni ključavničar	SGV	iz JLA
30.	Pšeničnik Stanko	18. 12. 1953	KV rudar	raziskave in razvoj	iz druge delovne organizacije
31.	Pušnik Pavel	12. 10. 1955	KV gozdar	vzmetarna	iz druge delovne organizacije
32.	Roženičnik Jožef	2. 1. 1951	VŠ dipl. ekonomist	DS KSZ	iz druge delovne organizacije
33.	Rožej Franc V.	3. 1. 1958	KV strojni ključavničar	pnevmatski stroji	iz JLA
34.	Rožič Viljem	11. 12. 1955	KV valjavec o. p.	valjarna	iz JLA
35.	Slemnik Maks	31. 1. 1946	NK delavec	kovačnica	iz druge delovne organizacije
36.	Svetina Alojz	9. 8. 1958	NK delavec	pnevmatski stroji	iz JLA
37.	Šipek Rajko	14. 1. 1956	NK delavec	komerciala	iz inozemstva
38.	Špegu Marjan	4. 12. 1957	NK delavec	SGV	iz JLA
39.	Šumah Andrej	14. 8. 1957	KV prodajalec	jeklovlek	iz druge delovne organizacije
40.	Šumnik Ivan	24. 8. 1958	KV zidar	SGV	iz druge delovne organizacije
41.	Vajs Srečko	14. 1. 1954	NK delavec	industrijski noži	iz druge delovne organizacije
42.	Vehovec Sonja	24. 5. 1961	NŠ	komerciala	za določen čas
43.	Verčko Jože	24. 2. 1957	SŠ strojni tehnik	SGV	iz JLA
44.	Vinšek Tomislav	17. 12. 1955	NK delavec	jeklarna	iz druge delovne organizacije
45.	Vuković Čedo	7. 10. 1948	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
46.	Zunko Zlatko	6. 3. 1957	SŠ gimnazija	jeklolivarna	iz JLA

Tek. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	TOZD — DS	Kam je odšel
IZGUBILI LASTNOST DELAVCA					
1.	Ažman Marjan	27. 1. 1925	KV delavec	rezalno orodje	invalidsko upokojen
2.	Bolko Milan	21. 5. 1960	KV strugar	SGV	v JLA
3.	Breg Anton	8. 6. 1960	KV elektromehanik	ETS	v JLA
4.	Bukovec Gorazd	11. 6. 1956	SŠ gimnazija	jeklolivarna	v JLA
5.	Čekon Rudolf	22. 5. 1929	NK delavec	valjarna	starostna upokojitev
6.	Dedić Avdaga	19. 2. 1954	NK delavec	jeklarna	izključen po sklepu DS
7.	Gačnik Otmar	18. 11. 1959	SŠ strojni tehnik	priprava proizvodnje	v JLA
8.	Golob Silvo	17. 12. 1952	NK delavec	vzmetarna	samovoljna zapustitev dela
9.	Golob Valentin	20. 8. 1956	KV valjavec o. p.	valjarna	samovoljna zapustitev dela
10.	Gregor Ivan	15. 9. 1956	KV žarilec o. p.	kovačnica	samovoljna zapustitev dela
11.	Grobelnik Janez	12. 2. 1960	KV kovač o. p.	kovačnica	v JLA
12.	Gornik Srečko	24. 5. 1958	NK delavec	jeklolivarna	samovoljna zapustitev dela
13.	Hanuš Adolf	5. 9. 1923	NK delavec	jeklolivarna	starostna upokojitev
14.	Jurač Adolf	22. 9. 1960	KV rezkalec	stroji in deli	v JLA
15.	Kerbež Gabrijela	10. 3. 1954	NŠ	DS za finance	dana odpoved
16.	Kobold Franc	2. 10. 1953	NK delavec	rezalno orodje	dana odpoved
17.	Kocuvan Ernest	1. 11. 1952	VŠ mag. el. znanosti	DS za gospodarjenje	v JLA
18.	Konečnik Zdenko	3. 7. 1954	SŠ elektrotehnik	DS za finance	v JLA
19.	Kordež Drago	2. 6. 1960	KV strojni ključavničar	stroji in deli	v JLA
20.	Kotnik Gregor	28. 11. 1960	KV obratni električar	ETS	v JLA
21.	Kupnik Maks	7. 1. 1960	KV strojni ključavničar	energija	v JLA
22.	Lampret Ivan	17. 2. 1925	NK delavec	jeklolivarna	umrl
23.	Ladra Ferdo	24. 3. 1960	NK delavec	jeklovlek	v JLA
24.	Makan Gregor	24. 2. 1926	PK žerjavovodja	jeklarna	starostna upokojitev
25.	Marin Janko	16. 3. 1960	KV obratni električar	ETS	v JLA
26.	Markovič Nedeljko	22. 5. 1960	KV strojni ključavničar	jeklarna	v JLA
27.	Novinšek Jože	6. 2. 1960	KV strojni ključavničar	energija	v JLA
28.	Palko Andrej	3. 11. 1956	NK delavec	jeklarna	v JLA
29.	Pečnik Joško	11. 9. 1950	VŠ dipl. inž. strojništva	priprava proizvodnje	dana odpoved
30.	Pečnik Pavel	26. 6. 1960	NK delavec	komerciala	v JLA
31.	Petek Valentin	5. 1. 1919	KV talilec	kovačnica	umrl
32.	Planko Aleksander	18. 9. 1958	SŠ strojni tehnik	raziskave in razvoj	v JLA
33.	Selinšek Jurij	4. 5. 1931	NK delavec	jeklolivarna	umrl
34.	Slemnik Janez	16. 5. 1954	NK delavec	jeklarna	izključen po sklepu DS

Tek. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	TOZD — DS	Kam je odšel
35.	Sonjak Valentin	15. 2. 1940	NK delavec	transport	dana odpoved
36.	Svetina Branko	14. 12. 1958	SS gimnazija	valjarna	v JLA
37.	Šimunović Franjo	10. 11. 1960	NK delavec	stroji in deli	v JLA
38.	Šipek Antonija	20. 5. 1941	NK delavka	pnevmatični stroji	invalidsko upokojena
39.	Tahiri Vehbi	27. 6. 1955	SS gimnazija	jeklarna	izključen po sklepu DS
40.	Trop Marjan	5. 6. 1960	NK delavec	vzmetarna	samovoljna zapustitev dela
41.	Urbančič Silvo	26. 9. 1960	KV kovač	kovačnica	v JLA
42.	Vačun Avgust	15. 10. 1960	NK delavec	rezalno orodje	v JLA
43.	Valente Jožef	4. 10. 1954	KV talilec	jeklarna	na poklicno rehabilitacijo
44.	Zancan Galliano	6. 11. 1921	KV zidar	SGV	starostna upokojitev
45.	Zganec Dragoslav	26. 1. 1959	SS strojni tehnik	energija	v JLA

IZOBRAZBA — KVALIFIKACIJA

Pridobili lastnost delavca

- 1 — VŠ dipl. ekonomist
- 1 — SS gimnazija
- 2 — SS metalurška tehnika
- 1 — SS strojni tehnik
- 6 — KV ključavničarjev
- 1 — KV ročni oblikovalec
- 3 — KV strugarji
- 1 — KV str. kovač
- 1 — KV RTV mehanik
- 2 — KV gozdarja
- 1 — KV zidar
- 1 — KV prodajalec
- 1 — KV natararica
- 1 — KV rudar
- 1 — KV kovač o. p.
- 1 — KV valjavec o. p.
- 1 — KV žarilec o. p.
- 1 — PK strugar
- 1 — NS
- 18 — NK delavcev

Izgubili lastnost delavca

- 1 — VŠ mag. el. znanosti
- 1 — VŠ dipl. inž. strojništva
- 3 — SS strojni tehniki
- 1 — SS elektrotehnik
- 3 — SS gimnazija
- 1 — KV strugar
- 1 — KV rezkalec
- 4 — KV strojni ključavničarji
- 1 — KV elektromehanik
- 2 — KV obr. električarja
- 2 — KV talilca
- 1 — KV zidar
- 1 — KV kovač
- 1 — KV delavec
- 1 — KV valjavec o. p.
- 1 — KV žarilec o. p.
- 1 — KV kovač o. p.
- 1 — PK žerjavovodja
- 1 — NSS
- 17 — NK delavcev

ča. Znamke so bile tiskane v zavodu za izdelavo bankovcev v Beogradu v tehniki večbarvnega ofseta v polah po 25. V prodajo so prišle 20. aprila 1979.

Istega dne je dal biro za poštne znamke in tisk v prodajo priložnostni ovitek za 2,50 dinarja oziroma ovitek prvega dne FDC za 9,40 dinarja.

»30-LETNICA UNIVERZE CIRILA IN METODA«

Ob proslavi 30-letnice univerze »Kiril-Metodij« v Skopju izdaja skupnost jugoslovanskih PTT priložnostno poštno znamko v vrednosti 2,00 din. Univerza »Kiril-Metodij« je ena najpomembnejših institucij, ki so zrasle v svobodni Makedoniji. Začela je delati po vojni z manj kot 200 stro-

kovnjaki, ki so imeli fakultetno diplomu. Fakultete so odpirali načrtno oziroma odvisno od tega, katere profile kadrov so najbolj potrebovali.

Univerza združuje danes visoko izobraževalne in znanstvene organizacije v SR Makedoniji. Ima okoli 48.000 študentov ter 2000 znanstvenih delavcev, ki so uveljavili našo znanost doma in v svetu.

Na znamki sta upodobljena poslopje univerze ter emblema proslave. Znamka je likovno delo Andreja Milenkovića. V prodajo je prišla 24. aprila. Istega dne je dal biro za poštne znamke in tisk v prodajo priložnostno ovojnico za 2,50 dinarja oziroma kuverto prvega dne FDC po ceni 4,50 dinarja. f. u.

NAŠI UPOKOJENCI

Antonija Šipek, roj. 20. maja 1941, v železarni od 12. maja 1958, nazadnje v TOZD pnevmatični stroji kot obrobkarka. Inval. upok. 31. marca 1979.

Gregor Makan, roj. 24. februarja 1926, v železarni od 1. oktobra 1945, nazadnje v TOZD jeklarna kot pomočnik talilca. Star. upok. 19. aprila 1979.

Rudolf Čekon, roj. 22. maja 1929, v železarni od 8. novembra 1943 v TOZD valjarna, nazadnje kot pomočnik ogrevalca OFAG peči. Star. upok. 20. aprila 1979.

Galliano Zancan, roj. 6. novembra 1921, v železarni od 4. junija 1951 dalje v TOZD strojno gradbeno vzdrževanje kot industrijski zidar-šamoter za najzahtevnejša dela. Star. upok. 31. marca 1979.

60-LETNICA ZKJ IN SKOJ

Ob proslavi 60-letnice ustanovitve ZKJ in 60-letnice ustanovitve SKOJ izdaja skupnost jugoslovanskih PTT dve priložnostni poštne znamki za 2,00 in 4,90 dinarja.

ZKJ ima svoje globoke revolucionarne korenine v socialističnem in delavskem gibanju, ki se

pojavi v jugoslovanskih deželah že v sedemdesetih letih 19. stoletja. V svoji zgodovini je ZKJ trikrat spremenila ime: kot socialistična delavska partija Jugoslavije (komunistov) je bila ustanovljena v Beogradu 20. aprila 1919. Na svojem prvem kongresu, ki je bil v Vukovaru od 20. do 24. junija 1920 (vukovarski kongres), je dobila ime Komunistična partija Jugoslavije, na 6. kongresu, ki je bil v Zagrebu od 2. do 7. 11. 1952, pa sedanje ime — Zveza komunistov Jugoslavije.

Na čelu ZKJ je že 42 let Josip Broz Tito. To pa je prav obdobje, v katerem je KPJ pripravila in izvedla socialistično revolucijo in na zgodovinsko prizorišče privedla najbolj dinamično moč sodobne družbe — delavski razred, ki v socialistični samoupravni družbi uresničuje svojo zgodovinsko vodilno vlogo. Pod Titovim vodstvom je KPJ — ZKJ obvladala številne notranje slabosti, predvsem frakcijske boje, in postala idejnopolična avantgarda delavskega razreda in vseh delovnih ljudi, sposobna, da v jugoslovanskih pogojih in z lastnimi silami najde najkrajšo in najuspešnejšo revolucionarno pot do zmage socialistične revolucije in do ustvarjanja vseh pogojev za razvoj socializma. S tem je zagotovila pomembno mesto socialistični samoupravi Jugoslaviji v sodobnem svetu, ki s svojim zgledom in revolucionarnimi izkušnjami pomembno vpliva na celotna gibanja v svetu.

SKOJ je bil ustanovljen v Zagrebu 10. oktobra 1919, ko je bilo razglašeno »združenje komunistične mladine po vsej Jugoslaviji« v SKOJ.

Motiv na znamkah predstavlja stilizirano petokrako zvezdo v dveh variantah. Likovna obdelava znamke je delo Dušana Lučiča.

»Rebra«

HUMORESKA:

JAROSLAV
MAREČKO

Jej, je čudna

Vstopil sem v vlak Moskva—Batumi in šel v svoj oddelek, kjer je ob oknu sedela mlada ženska. Brala je časopis. Kovček sem položil na mrežo, obesil torbo in sedel. Vprašal sem:

»Potujete na jug?«

»Ne«, reče ona, »na sever.«

To me je, priznam, zmedlo: kako more potovati na sever, ko gre vlak vendar na jug?!

»Berete časopis?« vprašam.

»Ne, vezem«, odgovori, ne da bi nehala brati.

Začudil sem se:

»Kako vezete s polnimi rokami...?«

»Vezem z nogami...« je zamrmrala.

Kot dobro vzgojen človek ji nisem gledal pod noge. Zjutraj smo prispeli v Gudanti. Stopil sem na hodnik: ona je že stala tam s svojimi kovčki. Vprašal sem jo:

»Odhajate?«

»Ne«, reče, »samo kovčke bom iztovorila...« Ko je vlak obstal, seveda ni iztovorila samo kovčkov, ampak je šla z njimi vred.

Dobro sem se namestil. Vreme je bilo prekrasno. Ves dan sem lahko bil na morju. In tako — šel sem na plažo. Kaj zagledam? Njo! Leži in se sonči. Razveselil sem se in vzkliknil:

»Zdravo! Prišli ste se kopat?«

»Ne, jadrat!«

»Kako jadrat, ko pa ni nikjer nobene jadrnice.«

Malo sem posedel, potem legel in končno vprašal:

»Se sončite?«

»Ne«, odvrne, »prišla sem vas slikat.«

Bože moj, zakaj ravno mene, s takšnim nosom in takimi lasmi?

Zvečer sem jo opazil v restavraciji in sedel za njeno mizo.

»Jeste kroglice?«

»Ne, jem želvjo juho in jastogovo pito...«

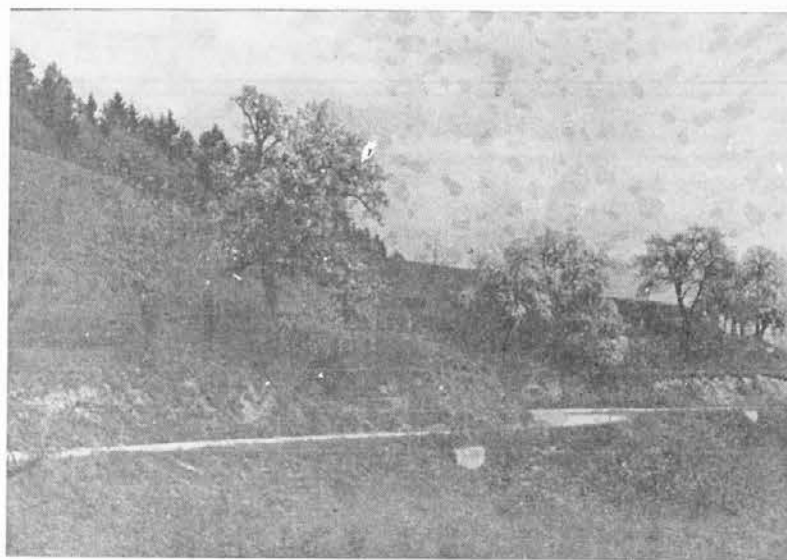
Zjutraj sem vzel blazino, ker brez nje plavam kot buldožer. Plavam in berem knjigo, valovi me nosijo in s strani piha blag veter. Naenkrat blazina zasika in se začne potapljati. No, pomislim, tega še manjka, knjiga pa iz knjižnice... Ko sem pomolil glavo iz vode, sem videl, kako ona vesla naravnost proti meni.

»Se pravi, da se vozite s čolnom,« rečem.

»Ne«, zavpije ona, »vozim se s kolesom v Turčijo!«

Prišel je konec dopusta. Zalostno sem šel proti letališču, ko zagledam — njo.

»Hej!« sem se razveselil. »Leteli boste?«

Cvetoča obzorja

»Ne,« začne ona preplašeno, »peš grem.«

Jej, je čudna: zdaj bi šla peš, ko pa je vreme čudovito za letenje. Vzleteli smo. Potem je letalo pristalo. Spustili so stopnice, a nje nikjer. Srečal sem jo šele v letališki veži in vprašal:

»Kako ste leteli?«

»Nisem letela. Izkočila sem s padalom v Harkovu in od tam prišla peš,« reče in odide s kovčki na ulico.

Tekel sem za njo, kakih petnajst minut, potem pa sem jo zaustavil in vprašal:

»Izogibate se me?«

»Ne,« odloži kovček na mojo nogo. »Nasprotno. Neprestano želim biti z vami. Do ušes sem zaljubljena v vas. Poročite se z menoj...«

»O tem velja razmisliti,« sem rekel in se pričel oddaljevati.

»Kaj je, odhajate?« zavpije ona.

»Kaj vam nisem všeč?«

Komaj sem ušel. Ne, da mi ne bi bila všeč. Nasprotno. Samo — ali ni vseeno malo čudna?

(prev.: -ar)

OD TU IN TAM

V ZRN je poklicna fotografinja Suzana Szasz po skrbnih pripravah izdala knjigo »Telesna govorica otrok«. Z njo je segla na tisto občutljivo področje, ki se ga radi izogibamo nagonsko ali zavestno.

Že znani dr. Spock je ugotovil, da fotografiramo najraje nasmejane, lepo oblečene otroke. Silno redko pa takrat, ko so užaljeni, besni ali žalostni.

Pri otroku, ki še ne zna govoriti, znamo razločiti iz gibov in glasov, kdaj je lačen, zdolgočasen ali osamljen. Ko je večji, sicer skrbimo, da mu nič ne manjka, običajno pa smo tako polni vsakdanjih skrbi, da se sploh ne potrudimo več brati govorico obraza in telesa svojega molčnega otroka.

In kaj kaže knjiga na svojih 192 fotografijah? Npr. mamo, ki doji in gleda triletno hčerko. Ta kleči pri postelji. Z eno roko jo gladi, druga se skrčena steguje k materi. Pomen: ena roka pravi: »Mama, rada te imam,« druga: »Jezna sem nate in na dojenčka.«

REŠITEV PRVOMAJSKE
SLIKOVNE KRIŽANKE

Vodoravno: poraba, etanol, Tabako, Prvi maj, MP, Roan, La, MM, Erkel, bal, Dafne, rja, NZ, OJ, AMD, anis, Teo, RIZ, SS, okapi, TS, set, DD, LG, Kitajci, Nela, Itala, Ilin, krof, sen, Atika, vek, Ta, Enej, ataman, raja, Adana.

Drug primer: Deček stoji zunaj kroga otrok, ki se igrajo. Eno roko steguje k njim z dlanjo navzgor kot berač. Razlaga je odveč.

Govorica telesa

Ni nam treba fotografskega aparata, da bi tudi sami znali kdaj prebrati nemo telesno govorico otrok — in odraslih.

-kar

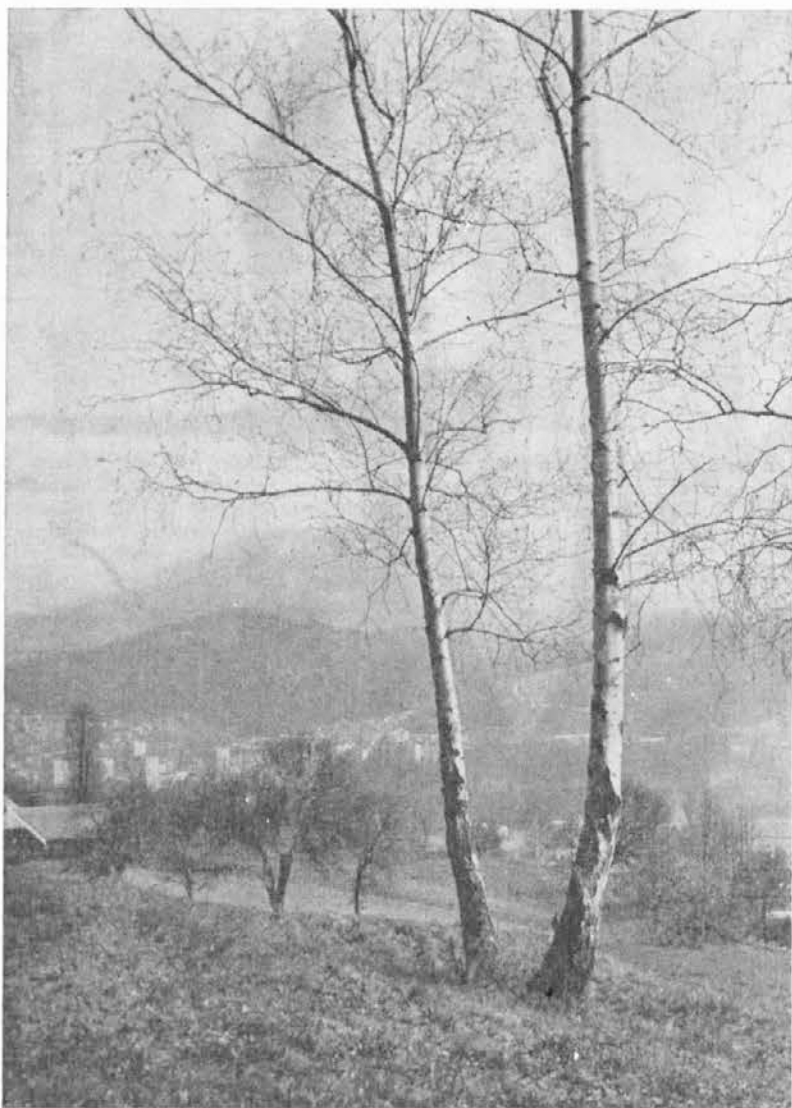
IZREKI

Zakoni bi ne branili živeti vsakemu po svoje, ko bi ljudje ne skušali drug drugemu škodovati. Zakaj zavist je mati razprtij v državi.

*

Majhna dobrotu o pravem času ima za prejemnika največjo vrednost.

Fotografije za to številko so prispevali: F. Kamnik, F. Rotar in služba za informiranje.

Pomlad